

vMIR/H/

Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju

Umowa Partnerstwa 2014-2020

**Krajowe wytyczne dotyczące kwalifikowalności wydatków w ramach
Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu
Społecznego oraz Funduszu Spójności w okresie programowania 2014-2020**

ZATWIERDZAM

Elżbieta Bieńkowska
Minister Infrastruktury
i Rozwoju

Warszawa, 2014 r.

Spis treści

1	Rozdział - Wykaz skrótów	5
2	Rozdział - Podstawa prawna	6
3	Rozdział - Słowniczek pojęć.....	6
4	Rozdział - Cel, zakres regulacji oraz obowiązywanie wytycznych	9
5	Rozdział - Wspólne warunki i procedury w zakresie kwalifikowalności projektów	13
5.1	Zasięg geograficzny kwalifikowalności	13
5.2	Ocena kwalifikowalności projektu.....	13
5.3	Trwałość projektu	14
6	Rozdział - Wspólne warunki i procedury w zakresie kwalifikowalności wydatków	17
6.1	Ramy czasowe kwalifikowalności.....	17
6.1.1	Ramy czasowe kwalifikowalności, a zwrot kwot zatrzymanych.....	18
6.2	Ocena kwalifikowalności wydatku	18
6.3	Wydatki niekwalifikowalne	20
6.4	Zasada faktycznego poniesienia wydatku	23
6.5	Konkurencyjność wydatków	24
6.5.1	Zasada konkurencyjności	28
6.6	Uprozczone metody rozliczania wydatków	32
6.6.1	Weryfikacja wydatków rozliczanych w sposób uproszczony	35
6.7	Zakaz podwójnego finansowania	37
6.8	Zasada elastyczności (ang. joint support from the funds – cross-financing)	38
6.9	Dochód wygenerowany podczas realizacji projektu (do czasu jego ukończenia)	39
6.10	Wkład niepieniężny	40
6.11	Opłaty finansowe, doradztwo i inne usługi związane z realizacją projektu .	42
6.12	Techniki finansowania środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych	44
6.12.1	Zakup środków trwałych i wartości niematerialnych i prawnych.....	44
6.12.2	Amortyzacja środków trwałych i wartości niematerialnych i prawnych	46
6.12.3	Leasing i inne techniki finansowania nie powodujące natychmiastowego przeniesienia prawa własności.....	46
6.13	Podatek od towarów i usług oraz inne podatki i opłaty	51
6.14	Kwalifikowalność działań informacyjno- promocyjnych	51

6.15	Koszty pośrednie	51
6.16	Koszty związane z angażowaniem personelu	52
6.16.1	Stosunek pracy	54
6.16.2	Stosunek cywilnoprawny	56
6.16.3	Osoby samozatrudnione	56
6.17	Reguła proporcjonalności	57
7	Rozdział - Szczegółowe zasady kwalifikowalności wydatków dla Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego oraz Funduszu Spójności.....	58
7.1	Zasięg geograficzny kwalifikowalności dla EFRR oraz FS	58
7.2	Dokumentacja niezbędna do przygotowania projektu	58
7.3	Projekty generujące dochód po ukończeniu realizacji	59
7.4	Zakup nieruchomości	60
7.4.1	Wydatki związane z nabyciem nieruchomości	62
7.5	Wydatki operacyjne	63
8	Rozdział - Szczegółowe zasady kwalifikowalności wydatków dla Europejskiego Funduszu Społecznego.....	65
8.1	Zasięg geograficzny kwalifikowalności dla EFS	65
8.2	Kwalifikowalność uczestników projektu	66
8.3	Podstawowe zasady konstruowania budżetu projektu finansowanego ze środków EFS	67
8.4	Koszty pośrednie w projektach finansowanych z EFS	69
8.5	Zlecanie zadań merytorycznych w projektach finansowanych ze środków EFS	72
8.6	Pozostałe uproszczone metody rozliczania wydatków w projektach finansowanych ze środków EFS.....	72
8.6.1	Stawki jednostkowe.....	73
8.6.2	Kwoty ryczałtowe	74
8.7	Zasada elastyczności (ang. joint support from the funds – cross-financing) w projektach finansowanych ze środków EFS	74
8.8	Dodatki lub wynagrodzenia wypłacane przez stronę trzecią w projektach finansowanych ze środków EFS.....	75
8.9	Reguła proporcjonalności w projektach finansowanych ze środków EFS ..	76
8.10	Projekty grantowe.....	77
8.11	Projekty innowacyjne i ponadnarodowe	78

8.12	Działania finansowane zgodnie z programem „Uczenie się przez całe życie”	78
9	Załącznik 1 - Zalecenia i rekomendacje dotyczące przeprowadzania postępowań o udzielenie zamówień publicznych na dostawy i usługi	79
10	Załącznik 2 - Obliczanie kosztu kwalifikowalnego w przypadku nieruchomości ...	81

1 Rozdział - Wykaz skrótów

- 1) Użyte w niniejszych wytycznych skróty oznaczają:
  - a) EFRR – Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego,
  - b) EFS – Europejski Fundusz Społeczny,
  - c) EWT – Europejska Współpraca Terytorialna,
  - d) FS – Fundusz Spójności,
  - e) IP PO – Instytucja Pośrednicząca w zarządzaniu Programem Operacyjnym, w tym Regionalnym Programem Operacyjnym,
  - f) IW PO – Instytucja Wdrażająca w zarządzaniu Programem Operacyjnym, w tym Regionalnym Programem Operacyjnym,
  - g) IZ PO – Instytucja Zarządzająca Programem Operacyjnym, w tym Regionalnym Programem Operacyjnym; w przypadku, gdy Instytucją Zarządzającą w programach Europejskiej Współpracy Terytorialnej jest instytucja zagraniczna, skrót ten odnosi się również do Koordynatora Krajowego EWT,
  - h) KE – Komisja Europejska,
  - i) KPO – krajowy program operacyjny,
  - j) KSR – Krajowy Standard Rachunkowości,
  - k) MŚP – małe i średnie przedsiębiorstwa
  - l) NUTS 2 – poziom regionu (tj. województwa) określony w ramach Nomenklatury Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych (NUTS),
  - m) NUTS 3 – poziom podregionu (tj. zgrupowania kilku powiatów) określony w ramach Nomenklatury Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych (NUTS),
  - n) PO – Program Operacyjny, w tym krajowy i regionalny program operacyjny,
  - o) RPO – regionalny program operacyjny,
  - p) SZOP – Szczegółowy opis osi priorytetowych programu operacyjnego w rozumieniu art. 2 pkt 25 ustawy wdrożeniowej ,
  - q) TFUE – Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej,
  - r) WE – Wspólnoty Europejskie.

2 Rozdział - Podstawa prawna

Niniejsze wytyczne, zwane dalej *Wytycznymi*, zostały wydane na podstawie art. 5 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia..... o zasadach realizacji programów operacyjnych polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020, zwanej dalej „ustawą wdrożeniową”, oraz przepisów Rozdziału III *Kwalifikowalność wydatków i trwałość* w Tytule VII *Wsparcie finansowe z EFSI* rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiającego wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiającego przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylającego rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006 (Dz. Urz. UE L 347 z 20 grudnia 2013 r., str. 374-469), zwanego dalej „rozporządzeniem ogólnym”.

3 Rozdział - Słowniczek pojęć

1) Użyte w *Wytycznych* określenia oznaczają:

- a) beneficjent – podmiot, o którym mowa w art. 2 pkt 10 oraz w art. 63 rozporządzenia ogólnego; ilekroć w *Wytycznych* jest mowa o beneficjencie, chodzi również o partnera i podmiot upoważniony do ponoszenia wydatków wskazany we wniosku o dofinansowanie projektu, chyba, że z treści wynika, że chodzi o beneficjenta jako stronę umowy o dofinansowanie,
- b) duży projekt – projekt w rozumieniu art. 100 rozporządzenia ogólnego,
- c) fundusze strukturalne – Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego i Europejski Fundusz Społeczny,
- d) nieruchomość – zgodnie z art. 46 ustęp 1 Kodeksu Cywilnego „nieruchomościami są części powierzchni ziemskiej stanowiące odrębny przedmiot własności (grunty), jak również budynki trwale z gruntem związane lub części takich budynków, jeżeli na mocy przepisów szczególnych stanowią odrębny od gruntu przedmiot własności”,

- e) odbiorca ostateczny – grupę docelową projektów finansowanych z EFRR lub FS (osoby fizyczne, osoby prawne, jednostki organizacyjne nie posiadające osobowości prawnej), która będzie korzystała z działań realizowanych w ramach poszczególnych PO,
- f) partner – podmiot w rozumieniu art. 33 ust. 1 projektu ustawy wdrożeniowej, który jest wymieniony w zatwierdzonym wniosku o dofinansowanie projektu, realizujący wspólnie z beneficjentem (i ewentualnie innymi partnerami) projekt na warunkach określonych w umowie o dofinansowanie i porozumieniu albo umowie o partnerstwie i wnoszący do projektu zasoby ludzkie, organizacyjne, techniczne lub finansowe (warunki uczestnictwa partnera w projekcie określa IZ PO),
- g) personel projektu – osoby zaangażowane do realizacji zadań lub czynności w ramach projektu, które wykonują je osobiście, tj. w szczególności osoby zatrudnione na podstawie stosunku pracy albo wykonujące zadania lub czynności w ramach projektu na podstawie umowy cywilnoprawnej, osoby samozatrudnione w rozumieniu podrozdziału 6.15.3 *Wytycznych*, osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, osoby współpracujące oraz wolontariuszy wykonujące świadczenia na zasadach określonych w ustawie z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2010 r. Nr 234, poz. 1536, z późn. zm.),
- h) projekt – projekt w rozumieniu art. 2 pkt 18 ustawy wdrożeniowej; w każdym przypadku gdy w *Wytycznych* mowa o projekcie współfinansowanym z funduszy strukturalnych lub z Funduszu Spójności, dotyczy to również projektu współfinansowanego ze środków Inicjatywy na rzecz zatrudnienia ludzi młodych,
- i) uczestnik projektu – uczestnika projektu finansowanego ze środków EFS w rozumieniu *Wytycznych w zakresie monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów operacyjnych*,
- j) umowa o dofinansowanie – decyzję, o której mowa w art. 2 pkt 2 lub umowę, o której mowa w art. 2 pkt 26, ustawy wdrożeniowej,
- k) wartości niematerialne i prawne – zgodnie z art. 3 ust. 1 pkt 14 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2013 r. poz. 330, z późn. zm.) „nabyte przez jednostkę, zaliczane do aktywów trwałych, prawa majątkowe nadające się do gospodarczego wykorzystania, o przewidywanym okresie ekonomicznej użyteczności dłuższym niż rok, przeznaczone do używania na potrzeby jednostki, a w szczególności:
  - autorskie prawa majątkowe, prawa pokrewne, licencje, koncesje,

- prawa do wynalazków, patentów, znaków towarowych, wzorów użytkowych oraz zdobniczych,
- know-how.

W przypadku wartości niematerialnych i prawnych oddanych do używania na podstawie umowy najmu, dzierżawy lub leasingu, wartości niematerialne i prawne zalicza się do aktywów trwałych jednej ze stron umowy, zgodnie z warunkami określonymi w ust. 4. Do wartości niematerialnych i prawnych zalicza się również nabytą wartość firmy oraz koszty zakończonych prac rozwojowych”,

- l) właściwa instytucja będąca stroną umowy – instytucję, która zawarła lub zawarła z Beneficjentem umowę o dofinansowanie projektu albo podjęła lub podjęła decyzję o dofinansowaniu projektu tj. odpowiednio IZ PO, IP PO lub IW PO,
- m) wydatek kwalifikowalny – wydatek lub koszt poniesiony przez beneficjenta w związku z realizacją projektu w ramach PO, zgodnie z warunkami i procedurami wskazanymi w *Wytycznych*, który kwalifikuje się do poświadczenia, refundacji lub rozliczenia (w przypadku systemu zaliczkowego) ze środków przeznaczonych na realizację PO w trybie określonym w umowie o dofinansowanie,
- n) wydatek niekwalifikowalny – wydatek lub koszt niekwalifikujący się do poświadczenia, refundacji lub rozliczenia (w przypadku systemu zaliczkowego) ze środków przeznaczonych na realizację PO,
- o) wykonawca – osobę fizyczną, osobę prawną albo jednostkę organizacyjną nieposiadającą osobowości prawnej, która ubiega się o realizację zamówienia, złożyła ofertę lub zawarła umowę w sprawie realizacji zamówienia,
- p) współfinansowanie krajowe z budżetu państwa – współfinansowanie krajowe z budżetu państwa w rozumieniu art. 2 pkt 30 ustawy wdrożeniowej,
- q) współfinansowanie UE – współfinansowanie UE w rozumieniu art. 2 pkt 31 ustawy wdrożeniowej,
- r) zamówienie – umowę odpłatną, zawartą pomiędzy zamawiającym a wykonawcą, której przedmiotem są usługi, dostawy lub roboty budowlane.

4 Rozdział - Cel, zakres regulacji oraz obowiązywanie wytycznych

- 1) Niniejsze *Wytyczne* określają ujednoczone warunki i procedury dotyczące kwalifikowalności wydatków dla funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności zgodnie z przepisami Rozdziału III *Kwalifikowalność wydatków i trwałość w Tytule VII* rozporządzenia ogólnego oraz *Inicjatywy na rzecz zatrudnienia ludzi młodych*..
- 2) Minister właściwy do spraw rozwoju regionalnego może ustanowić bardziej szczegółowe warunki i procedury dotyczące kwalifikowalności wydatków dla projektów współfinansowanych w ramach pomocy technicznej w formie horyzontalnych wytycznych zgodnie z art. 5 ust.1 pkt 10 ustawy wdrożeniowej, przy czym wytyczne te muszą być zgodne z niniejszymi Wytycznymi.
- 3) Zasady kwalifikowalności wydatków dla programów EWT określa rozporządzenie ogólne, rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1299/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie przepisów szczegółowych dotyczących wsparcia z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach celu „Europejska Współpraca Terytorialna (Dz. Urz. UE L 347 z 20.12.2013 r.), rozporządzenie delegowane Komisji (UE) nr 481/2014 z dnia 4 marca 2014 r. uzupełniające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1299/2013 w odniesieniu do przepisów szczególnych dotyczących kwalifikowalności wydatków w ramach programów EWT (Dz. Urz. UE L 138 z 13.05.2014 r.). Bez uszczerbku dla zasad kwalifikowalności ustanowionych w tych dokumentach, państwa członkowskie uczestniczące w Komitecie Monitorującym ustanawiają dodatkowe zasady kwalifikowalności dla całego programu EWT. Do spraw nieuregulowanych powyższymi dokumentami zastosowanie mają przepisy niniejszych *Wytycznych*.
- 4) Warunki i procedury w zakresie kwalifikowalności wydatków i kategorie wydatków kwalifikowalnych w ramach instrumentów inżynierii finansowej mogą zostać określone w odrębnym dokumencie przez ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego.
- 5) Warunki i procedury pomniejszania wydatków o dochód wygenerowany po zakończeniu projektu są określone w Wytycznych Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie zagadnień związanych z przygotowaniem projektów inwestycyjnych, w tym projektów generujących dochód i projektów hybrydowych.
- 6) *Wytyczne* mają zastosowanie do wydatków ponoszonych przez beneficjenta, zarówno w ramach współfinansowania krajowego (w tym wkładu własnego), jak i ze środków

unijnych w ramach realizacji projektu współfinansowanego z funduszy strukturalnych lub z Funduszu Spójności.

- 7) *Wytyczne* nie mają zastosowania do wydatków ponoszonych przez uczestników projektów i ostatecznych odbiorców, chyba że szczegółowe zapisy zawarte w *Wytycznych* stanowią inaczej.
- 8) IZ PO może ustanowić bardziej szczegółowe warunki i procedury dotyczące kwalifikowalności wydatków dla projektów współfinansowanych w ramach danego PO w formie wytycznych programowych, z zastrzeżeniem art. 7 ust. 6 ustawy wdrożeniowej, pod warunkiem, że będą one zgodne z warunkami i procedurami przedstawionymi w niniejszych *Wytycznych*.
- 9) Warunki i procedury, o których mowa w pkt 8, muszą być zgodne z odpowiednimi przepisami unijnymi i krajowymi oraz *Wytycznymi*, w tym w szczególności z:
  - a) rozporządzeniem ogólnym,
  - b) rozporządzeniem EFRR - rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1301/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i przepisów szczególnych dotyczących celu „Inwestycje na rzecz wzrostu i zatrudnienia” oraz w sprawie uchylenia rozporządzenia (WE) nr 1080/2006 (Dz. Urz. UE L 347 z 20 grudnia 2013 r., str. 289-302),
  - c) rozporządzeniem FS - rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1300/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie Funduszu Spójności i uchylające rozporządzenie (WE) nr 1084/2006 (Dz. Urz. UE L 347 z 20 grudnia 2013 r.),
  - d) rozporządzeniem EFS – rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1304/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Społecznego i uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1081/2006 (Dz. Urz. UE L 347 z 20 grudnia 2013 r., str. 470-486),
- 10) W przypadku projektów objętych zasadami pomocy publicznej w rozumieniu Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (art. 107), za kwalifikowalne mogą być uznane tylko te wydatki, które spełniają łącznie warunki określone w *Wytycznych* i warunki wynikające z odpowiednich regulacji w zakresie pomocy publicznej, przyjętych na poziomie unijnym lub krajowym. Dla celów *Wytycznych* uznaje się, że pomoc publiczna obejmuje także pomoc *de minimis*, o której mowa w rozporządzeniu Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy *de minimis* (Dz. Urz. UE L nr 352 z 24.12.2013 r., str. 1-8) oraz w rozporządzeniu Komisji (UE) nr 360/2012 z dnia 25 kwietnia 2012 r. w sprawie

stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis przyznawanej przedsiębiorstwom wykonującym usługi świadczone w ogólnym interesie gospodarczym (Dz. Urz. UE L nr 114 z 26.04.2012 r., str. 8-13).

- 11) Kategorie beneficjentów, którzy mogą ubiegać się o dofinansowanie w ramach PO, określa bezpośrednio PO lub SZOP.
- 12) IZ PO zapewnia, że właściwa instytucja będąca stroną umowy, w postanowieniach tej umowy, zobowiązuje beneficjentów do stosowania *Wytycznych*.
- 13) Każda wersja *Wytycznych* obowiązuje od daty wskazanej w komunikacie Ministra Infrastruktury i Rozwoju ogłoszonym w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”.
- 14) Dostosowanie przepisów wytycznych programowych do nowo wprowadzonych przepisów *Wytycznych* jest każdorazowo przeprowadzane przez właściwą IZ PO w terminie 6 miesięcy od daty, o której mowa w pkt 13.
- 15) Do oceny kwalifikowalności poniesionych wydatków stosuje się wersję *Wytycznych* obowiązującą w dniu poniesienia wydatku, z zastrzeżeniem pkt 16.
- 16) Do oceny zasad zawierania umów realizowanych w ramach projektu, stosuje się wersję *Wytycznych* obowiązującą w dniu wszczęcia postępowania prowadzącego do jej zawarcia, gdy zawarcie umowy z wykonawcą następuje na skutek przeprowadzenia postępowania o udzielenie zamówienia. W pozostałym zakresie do oceny zasad zawierania umów, mają zastosowanie postanowienia *Wytycznych* obowiązujące w dniu zawarcia umowy z wykonawcą w ramach projektu.
- 17) W przypadku gdy ogłoszona w trakcie realizacji projektu (po podpisaniu umowy o dofinansowanie) wersja *Wytycznych* wprowadza rozwiązania korzystniejsze dla beneficjenta, zasady ewentualnego ich stosowania w projekcie określa IZ PO.
- 18) Każdy zainteresowany podmiot może zwrócić się na piśmie do właściwej instytucji zaangażowanej w realizację PO z prośbą o dokonanie interpretacji postanowień *Wytycznych* w zakresie kwalifikowania wydatków obowiązujących w ramach PO dla konkretnego stanu faktycznego. W pierwszej kolejności pytania należy kierować do właściwej instytucji będącej stroną umowy. W przypadku wątpliwości dotyczącej rozstrzygnięcia danej kwestii instytucja ta powinna zwrócić się odpowiednio do IP PO lub IZ PO. W przypadku, gdy interpretacja uzyskana od IP PO budzi wątpliwości, zainteresowany podmiot może zwrócić się do IP PO z wnioskiem o skierowanie pytania do IZ PO.

19) Zainteresowany podmiot może zwrócić się bezpośrednio do IP PO lub IZ PO jedynie w sytuacji, gdy nie zgadza się z interpretacją wydaną przez instytucję na niższym poziomie zarządzania w systemie realizacji PO, a dana instytucja odmówiła skierowania pytania do instytucji nadrzędnej w systemie realizacji PO.

5 Rozdział - Wspólne warunki i procedury w zakresie kwalifikowalności projektów

5.1 Zasięg geograficzny kwalifikowalności

- 1) Projekt współfinansowany z funduszy strukturalnych lub Funduszu Spójności w ramach celu „Inwestycje na rzecz wzrostu gospodarczego i zatrudnienia” powinien być realizowany:
  - a) w przypadku inwestycji finansowanej z PO PW – w regionach wskazanych w programie (NUTS 2), tj. w województwach:
    - i) warmińsko-mazurskim,
    - ii) podlaskim,
    - iii) lubelskim,
    - iv) podkarpackim,
    - v) świętokrzyskim,
  - b) w przypadku *Inicjatywy na rzecz zatrudnienia ludzi młodych* – w regionach na poziomie NUTS 2 objętych tą inicjatywą,
  - c) w przypadku regionalnych PO – w regionie na poziomie NUTS 2, którego dotyczy PO,
  - d) w przypadku pozostałych PO – na terenie kraju,
z zastrzeżeniem pkt 2.
- 2) Szczegółowe warunki dotyczące zasięgu geograficznego kwalifikowalności poszczególnych funduszy są określone w rozdziale 7 i 8.

5.2 Ocena kwalifikowalności projektu

- 1) Ocena kwalifikowalności projektu następuje na etapie wyboru wniosków o dofinansowanie i polega na sprawdzeniu, czy przedstawiony projekt może stanowić przedmiot dofinansowania w ramach danego PO.
- 2) Projekt kwalifikuje się do dofinansowania, jeżeli spełnia co najmniej łącznie następujące warunki:

- a) wnioskodawca ubiegający się o dofinansowanie jest uprawniony do złożenia wniosku o dofinansowanie w ramach danego priorytetu lub działania,
  - b) jest zgodny z PO oraz SZOP,
  - c) przyczynia się do realizacji szczegółowych celów danego priorytetu lub działania,
  - d) jest zgodny z horyzontalnymi politykami Unii Europejskiej, w tym w szczególności z politykami w zakresie: równości szans kobiet i mężczyzn oraz niedyskryminacji, zrównoważonego rozwoju, konkurencji, zamówień publicznych, ochrony środowiska oraz rozwoju społeczeństwa informacyjnego,
  - e) jest zgodny z kryteriami wyboru stosowanymi w danym konkursie, zatwierdzonymi przez komitet monitorujący PO.
- 3) Fakt, że dany projekt kwalifikuje się do wsparcia w ramach PO nie oznacza, że wszystkie wydatki poniesione podczas jego realizacji będą uznane za kwalifikowalne.
- 4) W przypadku gdy dofinansowanie w ramach projektu ma charakter pomocy publicznej lub pomocy *de minimis*, ocena kwalifikowalności projektu uwzględnia przepisy obowiązujące wnioskodawcę w przedmiotowym zakresie.

5.3 Trwałość projektu

- 1) Zgodnie z postanowieniami art. 71 rozporządzenia ogólnego, trwałość projektów współfinansowanych ze środków funduszy strukturalnych lub Funduszu Spójności powinna być zachowana przez okres 5 lat (3 lat w przypadku MŚP - w odniesieniu do projektów dotyczących utrzymania inwestycji lub miejsc pracy) od daty płatności końcowej na rzecz beneficjenta lub w okresie ustalonym zgodnie z zasadami pomocy publicznej.
- 2) Za datę płatności końcowej, o której mowa w pkt 1, uznaje się moment finansowego rozliczenia wniosku o płatność końcową (data przelewu na rachunek beneficjenta; w przypadku zwrotu środków – data zwrotu środków przez beneficjenta zgodnie z zawartą umową o dofinansowanie, z zastrzeżeniem braku możliwości odzyskania środków; w przypadku braku konieczności przelewu lub zwrotu środków data ostatecznej akceptacji wniosku o płatność końcową projektu).
- 3) Zachowanie trwałości projektu obowiązuje w odniesieniu do współfinansowanej w ramach projektu infrastruktury lub inwestycji produkcyjnych.
- 4) W przypadku projektów współfinansowanych ze środków EFS lub z innych funduszy (EFRR, FS), ale nie dotyczących inwestycji w infrastrukturę lub inwestycji produkcyjnych,

zachowanie trwałości projektu oznacza utrzymanie inwestycji lub miejsc pracy zgodnie z obowiązującymi zasadami pomocy publicznej.

- 5) Naruszenie zasady trwałości oznacza konieczność zwrotu przez beneficjenta (z wyłączeniem państwowych jednostek budżetowych) środków otrzymanych na realizację projektu, wraz z odsetkami liczonymi jak dla zaległości podatkowych, proporcjonalnie do okresu niezachowania obowiązku trwałości oraz skali naruszenia trwałości projektu – w trybie określonym w przepisach ustawy z dnia 27 sierpnia 2009r. o finansach publicznych (Dz.U.2009 Nr 157 poz. 1240).
- 6) Naruszenie zasady trwałości następuje w sytuacji wystąpienia co najmniej jednej z poniższych przesłanek:
  - a) zaprzestano działalności produkcyjnej lub ją relokowano poza obszar wsparcia PO,
  - b) nastąpiła zmiana własności elementu współfinansowanej infrastruktury, która daje przedsiębiorstwu lub podmiotowi publicznemu nienależne korzyści,
  - c) nastąpiła istotna zmiana wpływająca na charakter projektu, jego cele lub warunki realizacji, która mogłaby doprowadzić do naruszenia jego pierwotnych celów.
- 7) Naruszeniem zasady trwałości jest również (w przypadku inwestycji w infrastrukturę lub inwestycji produkcyjnych) przeniesienie w okresie 10 lat¹ od zakończenia projektu działalności produkcyjnej poza obszar UE. Przedmiotowa zasada nie ma zastosowania w odniesieniu do MŚP.
- 8) Zasada trwałości nie ma zastosowania w przypadku instrumentów inżynierii finansowej, a także w sytuacji gdy beneficjent zaprzestał działalności z powodu ogłoszenia upadłości niewynikającej z oszukańczego bankructwa, przez które należy rozumieć stwierdzenie prawomocnym wyrokiem sądu popełnienia czynów zabronionych w szczególności zgodnie z :
  - a) art. 522 ustawy z dnia 28 lutego 2003 r.- Prawo upadłościowe i naprawcze (Dz. U. z 2012 r. poz. 1112, z późn. zm.),
  - b) art. 233 § 1, art. 301 § 2 oraz § 3 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz. U. Nr 88, poz. 553, z późn. zm.)
- 9) IZ PO, IP PO, IW PO ma prawo żądać od beneficjenta odpowiednich oświadczeń w celu wyjaśnienia, czy w danym przypadku nie doszło do oszukańczego bankructwa.

---

¹ W przypadku wystąpienia pomocy publicznej okres ten regulują właściwe przepisy odnoszące się do przedmiotowej kwestii.

- 10) W przypadku wątpliwości co do prawdziwości przedstawionych oświadczeń lub innych wątpliwości w odniesieniu do oceny konkretnego stanu faktycznego w szczególności w kontekście przepisów, o których mowa w pkt. 9, IZ PO/ IP PO/ IW PO jest zobowiązana do złożenia zawiadomienia o możliwości popełnienia czynu zabronionego w trybie art. 304 § 2 kodeksu postępowania karnego.
- 11) Nałożenie korekty finansowej z tytułu naruszenia zasady trwałości w drodze doprowadzenia do bankructwa w sposób „oszukańczy” może nastąpić dopiero w sytuacji uprawomocnienia się wyroku potwierdzającego naruszenie przepisów, o których mowa w pkt. 8.
- 12) IZ PO, IP PO, IW PO mają obowiązek wykorzystać wszelkie środki służące ochronie finansów publicznych i nie odwołujące się do pojęcia oszukańczego bankructwa.

6 Rozdział - Wspólne warunki i procedury w zakresie kwalifikowalności wydatków

6.1 Ramy czasowe kwalifikowalności

- 1) Z zastrzeżeniem zasad określonych dla pomocy publicznej oraz pkt 2, początkiem okresu kwalifikowalności wydatków jest 1 stycznia 2014 r. W przypadku projektów rozpoczętych przed początkową datą kwalifikowalności wydatków, do współfinansowania kwalifikują się jedynie wydatki faktycznie poniesione od tej daty. Wydatki poniesione wcześniej nie stanowią wydatku kwalifikowalnego.
- 2) Początkiem okresu kwalifikowalności wydatków w przypadku *Inicjatywy na rzecz zatrudnienia ludzi młodych* jest 1 września 2013 r.
- 3) Końcową datą kwalifikowalności wydatków jest 31 grudnia 2023 r.
- 4) Do współfinansowania UE nie można przedłożyć projektu, który został fizycznie ukończony lub w pełni zrealizowany przed przedłożeniem instytucji zarządzającej wniosku o dofinansowanie w ramach programu operacyjnego, niezależnie od tego, czy wszystkie powiązane płatności zostały przez beneficjenta dokonane.
- 5) W przypadku zmian w PO, wydatki, które stają się kwalifikowalne dzięki zmianie programu, kwalifikują się dopiero od daty przedłożenia KE wniosku o zmianę PO, lub w przypadku zmiany elementów PO nieobjętych decyzją KE, od daty wejścia w życie decyzji wprowadzającej te zmiany w PO.
- 6) Okres kwalifikowalności projektu określony jest w umowie o dofinansowanie. Okres ten nie może wykraczać poza daty graniczne określone w pkt 1 - 3.
- 7) Okres kwalifikowalności wydatków w ramach projektu może przypadać na okres przed podpisaniem umowy o dofinansowanie. Właściwa instytucja będąca stroną umowy może ograniczyć możliwość kwalifikowania wydatków przed podpisaniem umowy o dofinansowanie, przy czym ma obowiązek poinformowania o tym beneficjenta odpowiednio wcześniej (np. w przypadku projektów konkursowych – co najmniej w dokumentacji konkursowej).
- 8) Końcowa data kwalifikowalności wydatków określona w umowie o dofinansowanie może zostać zmieniona w uzasadnionym przypadku, na pisemny wniosek beneficjenta, za zgodą właściwej instytucji będącej stroną umowy, na warunkach określonych w umowie o dofinansowanie, z zastrzeżeniem, że nie będzie ona późniejsza niż data określona w pkt 3.

- 9) W przypadku projektów objętych programem pomocowym lub dla których przyznano pomoc indywidualną ad hoc obowiązują ramy czasowe określone odpowiednio w tym programie pomocowym lub akcie prawnym przyznającym tą pomoc.
- 10) W przypadku projektów współfinansowanych z EFS, możliwe jest ponoszenie wydatków po okresie kwalifikowalności wydatków określonym w umowie o dofinansowanie, pod warunkiem, że wydatki te odnoszą się do okresu kwalifikowalności projektu, o którym mowa w pkt 6, zostaną poniesione do 31 grudnia 2023 r. i zostaną uwzględnione we wniosku o płatność końcową. W takim przypadku wydatki te mogą zostać uznane za kwalifikowalne, o ile spełniają pozostałe warunki kwalifikowalności określone w *Wytocznych*.

6.1.1 Ramy czasowe kwalifikowalności, a zwrot kwot zatrzymanych

- 1) W przypadku, gdy umowa między beneficjentem, a podmiotem wykonującym na jego rzecz roboty budowlane przewiduje ustanowienie zabezpieczenia w formie tzw. kwoty zatrzymanej, może zdarzyć się, że termin wypłaty kwoty zatrzymanej przekroczy termin końcowej daty ponoszenia wydatków kwalifikowalnych określonej w umowie o dofinansowanie. W takiej sytuacji, aby wydatek stanowiący wypłatę kwoty zatrzymanej na rzecz wykonawcy mógł zostać uznany za wydatek kwalifikowalny, termin realizacji projektu powinien zostać tak określony, aby w okresie kwalifikowalności wydatków dla projektu uwzględniony był okres gwarancyjny, po upływie którego następuje wypłata kwoty zatrzymanej i by wypłata kwoty zatrzymanej nastąpiła przed upływem końcowego terminu ponoszenia wydatków kwalifikowalnych określonego w umowie o dofinansowanie.
- 2) W celu przyspieszenia terminu zwrotu kwoty zatrzymanej można dopuścić m.in. posłużenie się przez wykonawcę gwarancją instytucji finansowej. W takim przypadku wykonawca uzyskuje zwrot kwoty zatrzymanej (która w innym wypadku mogłaby zostać wypłacona np. dopiero po dwóch latach) w zamian za przedstawienie gwarancji instytucji finansowej na tę kwotę. Kwota zatrzymana, która została wypłacona wykonawcy, stanowi wydatek faktycznie poniesiony, może być zatem uznana za wydatek kwalifikowalny.

6.2 Ocena kwalifikowalności wydatku

- 1) Ocena kwalifikowalności wydatku polega na analizie zgodności jego poniesienia z obowiązującymi przepisami, umową o dofinansowanie i *Wytocznymi* oraz innymi

dokumentami, do których stosowania beneficjent zobowiązał się w umowie o dofinansowanie.

- 2) Ocena kwalifikowalności wydatku dokonywana jest zarówno na etapie oceny wniosku o dofinansowanie projektu, jak również w trakcie realizacji projektu oraz po jego zakończeniu – w ramach obowiązków beneficjenta nałożonych na niego umową o dofinansowanie oraz wynikających z przepisów prawa. Na etapie oceny i weryfikacji wniosku o dofinansowanie sprawdzeniu podlega potencjalna kwalifikowalność wydatków ujętych w tym wniosku. Przyjęcie danego projektu do realizacji i podpisanie z beneficjentem umowy o dofinansowanie nie oznacza, że wszystkie wydatki, które beneficjent przedstawi we wniosku o płatność w trakcie realizacji projektu zostaną poświadczane, zrefundowane lub rozliczone (w przypadku systemu zaliczkowego). Kwalifikowalność poniesionych wydatków weryfikowana jest poprzez ocenę wniosków o płatność oraz w trakcie kontroli projektu, w szczególności kontroli w miejscu realizacji projektu.
- 3) W przypadku wydatków, które podlegają określonym limitom procentowym, wyliczonym w odniesieniu do całkowitych wydatków kwalifikowalnych projektu, jak np. wydatki na zakup nieruchomości, w przypadku zmiany wartości całkowitych wydatków kwalifikowalnych, np. w wyniku nałożenia korekty, czy zmniejszenia zakresu projektu, konieczne jest ponowne przeliczenie udziału wydatków, które podlegają ww. limitom.
- 4) Wydatkiem kwalifikowalnym jest wydatek spełniający łącznie następujące warunki:
  - a) został faktycznie poniesiony w okresie wskazanym w umowie o dofinansowanie, z zastrzeżeniem podrozdziału 6.1 pkt 10,
  - b) jest zgodny z obowiązującymi przepisami prawa unijnego oraz prawa krajowego,
  - c) jest zgodny z PO i SZOP,
  - d) został poniesiony zgodnie z postanowieniami umowy o dofinansowanie,
  - e) jest niezbędny do realizacji celów projektu i został poniesiony w związku z realizacją projektu,
  - f) został dokonany w sposób racjonalny i efektywny, z zachowaniem zasad uzyskiwania najlepszych efektów z danych nakładów, z uwzględnieniem pkt 5,
  - g) został należycie udokumentowany,
  - h) został wykazany we wniosku o płatność zgodnie z *Wytycznymi w zakresie warunków gromadzenia i przekazywania danych w formie elektronicznej*,

- i) dotyczy towarów dostarczonych lub usług wykonanych lub robót zrealizowanych oraz zaliczek dla wykonawców poniesionych zgodnie z podrozdziałem 6.5,
  - j) nie stanowi wydatku niekwalifikowalnego na mocy przepisów unijnych oraz *Wytucznych*, a także programów pomocy publicznej, jeśli mają zastosowanie,
  - k) jest zgodny z warunkami uznania go za wydatek kwalifikowalny określonymi w *Wytucznych* lub określonymi przez IZ PO w wytycznych programowych, o których mowa w art. 7 ust. 1 ustawy wdrożeniowej.
- 5) W przypadku wydatków do wysokości 20 tys. zł netto tj. bez podatku od towarów i usług (VAT), oraz w przypadku zamówień, dla których nie stosuje się procedur wyboru wykonawcy, o których mowa w podrozdziale 6.5, zastosowanie mają procedury wewnętrzne obowiązujące w instytucji beneficjenta, z zastrzeżeniem, że IZ PO może określić w wytycznych programowych szczegółowe warunki i procedury potwierdzania przez beneficjenta, że wydatek został dokonany w sposób racjonalny i efektywny, z zachowaniem zasad uzyskiwania najlepszych efektów z danych nakładów. IZ PO może określić standard najczęściej finansowanych towarów i usług w ramach PO w wytycznych programowych albo w dokumentacji konkursowej albo w dokumentacji dotyczącej wyboru projektów w trybie pozakonkursowym.

6.3 Wydatki niekwalifikowalne

- 1) Następujące kategorie wydatków stanowią wydatki niekwalifikowalne:
- a) prowizje pobierane w ramach operacji wymiany walut,
  - b) odsetki od zadłużenia, z wyjątkiem odsetek lub opłat gwarancyjnych w przypadku udzielania wsparcia na te cele,
  - c) koszty kredytu,
  - d) kary i grzywny,
  - e) odpisy dokonywane na Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych,
  - f) wydatki związane z funkcjonowaniem komisji rozjemczych, wydatki związane ze sprawami sądowymi (w tym wydatki związane z przygotowaniem i obsługą prawną spraw sądowych) oraz koszty realizacji ewentualnych orzeczeń wydanych przez sąd bądź komisje rozjemcze, z wyjątkiem wydatków związanych z odzyskiwaniem kwot nienależnie wypłaconych po akceptacji IZ PO, wydatków wynikających z zastosowania procedur odwoławczych, wydatków wynikających z zastosowania mechanizmu waloryzacji ceny oraz wydatków wynikających ze zwiększenia

wynagrodzenia wykonawcy dokonanego w drodze orzeczenia sądu, o którym mowa w art. 357¹ Kodeksu Cywilnego oraz ze zwiększenia wynagrodzenia ryczałtowego na mocy wyroku sądu, o którym mowa w art. 632 § 2 Kodeksu Cywilnego),

- g) wydatek poniesiony na zakup środka trwałego, który był uprzednio współfinansowany ze środków unijnych lub z dotacji krajowych,
- h) podatek VAT, który może zostać odzyskany na podstawie przepisów krajowych tj. ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług (Dz. U. z 2011 r. Nr 177, poz. 1054, z późn. zm.) oraz aktów wykonawczych do tej ustawy,
- i) wydatek poniesiony na zakup nieruchomości przekraczający 10% wartości całkowitych kosztów kwalifikowalnych projektu w projektach współfinansowanych w ramach EFRR i FS (w przypadku projektów współfinansowanych ze środków EFRR wyższy udział procentowy dopuszczalny jest w przypadku terenów opuszczonych oraz przemysłowych, na których znajdują się budynki oraz w projektach związanych z ochroną środowiska naturalnego, za zgodą właściwej IZ PO),
- j) inne niż część kapitałowa raty leasingowej wydatki związane z umową leasingu,
- k) wydatki związane z wypełnieniem wniosku o dofinansowanie projektu i wniosku o potwierdzenie wkładu finansowego w przypadku dużych projektów,
- l) w przypadku projektów współfinansowanych z EFS – wydatki związane z zakupem nieruchomości oraz infrastruktury, za wyjątkiem wydatków ponoszonych zgodnie z zasadą elastyczności, o której mowa w podrozdziale 8.7,
- m) w przypadku projektów współfinansowanych z EFRR – wydatki na rzecz:
  - i. likwidacji ani budowy elektrowni jądrowych,
  - ii. inwestycji na rzecz redukcji emisji gazów cieplarnianych pochodzących z listy działań wymienionych w załączniku I do dyrektywy 2003/87/WE,
  - iii. wytwarzania, przetwórstwa i wprowadzania do obrotu tytoniu i wyrobów tytoniowych,
  - iv. przedsiębiorstw w trudnej sytuacji w rozumieniu unijnych przepisów dotyczących pomocy państwa,
  - v. inwestycji w infrastrukturę portów lotniczych, chyba że są one związane z ochroną środowiska lub towarzyszą im inwestycje niezbędne do łagodzenia lub ograniczenia ich negatywnego oddziaływania na środowisko,

- n) w przypadku projektów współfinansowanych z FS – wydatki na rzecz:
- i. likwidacji ani budowy elektrowni jądrowych,
  - ii. inwestycji na rzecz redukcji emisji gazów cieplarnianych pochodzących z listy działań wymienionych w załączniku I do dyrektywy 2003/87/WE,
  - iii. inwestycji w budynki mieszkalne, chyba że są one związane z promowaniem efektywności energetycznej lub korzystaniem z odnawialnych źródeł energii,
  - iv. wytwarzania, przetwórstwa i wprowadzania do obrotu tytoniu i wyrobów tytoniowych,
  - v. przedsiębiorstw w trudnej sytuacji w rozumieniu unijnych przepisów dotyczących pomocy publicznej,
  - vi. inwestycji w infrastrukturę portów lotniczych, chyba że są one związane z ochroną środowiska lub towarzyszą im inwestycje niezbędne do łagodzenia lub ograniczenia ich negatywnego oddziaływania na środowisko.
- 2) Do współfinansowania nie kwalifikują się wszelkie wydatki wyłączone przez IZ PO poprzez odpowiednie zapisy wytycznych programowych i umowy o dofinansowanie, o ile pozostaje to zgodne z *Wytycznymi*.
- 3) Wydatki niekwalifikowalne związane z realizacją projektu ponosi beneficjent jako strona umowy o dofinansowanie projektu.

6.4 Zasada faktycznego poniesienia wydatku

- 1) Z zastrzeżeniem szczegółowych warunków i procedur ponoszenia wydatków określonych przez IZ PO, do współfinansowania kwalifikuje się wydatek, który został faktycznie poniesiony przez:
  - a) beneficjenta,
  - b) partnera, w przypadku projektów realizowanych z udziałem partnera,
  - c) podmiot upoważniony do ponoszenia wydatków wskazany w umowie o dofinansowanie projektu.

- 2) Pod pojęciem wydatku faktycznie poniesionego należy rozumieć wydatek poniesiony w znaczeniu kasowym, tj. jako rozchód środków pieniężnych z kasy lub rachunku bankowego beneficjenta. Wyjątki od powyższej reguły stanowią:
  - a) wkład niepieniężny,
  - b) wkład w postaci dodatków lub wynagrodzeń wypłacanych przez stronę trzecią na rzecz uczestników danego projektu w ramach projektów współfinansowanych z EFS,
  - c) wydatki rozliczane ryczałtem, tj. koszty rozliczane w oparciu o kwoty ryczałtowe, stawki jednostkowe oraz inne koszty rozliczane ryczałtem, w szczególności koszty pośrednie,
  - d) koszty amortyzacji,
  - e) rozliczenia dokonywane na podstawie wewnętrznej noty obciążeniowej, zgodnie z zaakceptowanym przez IZ PO wnioskiem o dofinansowanie,
  - f) kompensata,
  - g) udzielenie promesy premii technologicznej w rozumieniu ustawy z dnia 30 maja 2008 r. o niektórych formach wspierania działalności innowacyjnej (Dz. U. z 2014 r. poz. 226).

- 3) Wydatek kwalifikowalny polegający na wniesieniu wkładu niepieniężnego uważa się za poniesiony, jeżeli wkład został faktycznie wniesiony, tj. istnieje udokumentowane potwierdzenie jego wykorzystania w ramach projektu.

- 4) Za kwalifikowalne mogą być uznane zaliczki (na określony cel) wypłacone na rzecz wykonawcy, jeżeli zostały wypłacone zgodnie z postanowieniami umowy zawartej pomiędzy beneficjentem a wykonawcą oraz jeżeli zostały wypłacone zgodnie z art. 151a ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. – Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2013 r. poz. 907, z późn. zm.), zwanej dalej „ustawą Pzp”, w przypadku umów, do których ustawa

Pzp ma zastosowanie, lub zgodnie z zasadą konkurencyjności, o której mowa w podrozdziale 6.5.1.

- 5) Dowodem poniesienia wydatku jest zapłacona faktura, inny dokument księgowy o równoważnej wartości dowodowej lub - w przypadku wkładu niepieniężnego - dokument o wartości dowodowej równoważnej fakturze ² (bez uszczerbku dla warunków określonych w wytycznych programowych, o których mowa w art. 7 ust. 1 ustawy wdrożeniowej).
- 6) Za datę poniesienia wydatku przyjmuje się:
  - a) w przypadku wydatków pieniężnych:
    - i. dokonanych przelewem lub obciążeniową kartą płatniczą – datę obciążenia rachunku bankowego podmiotu ponoszącego wydatek,
    - ii. dokonanych kartą kredytową lub podobnym instrumentem płatniczym o odroczonej płatności – datę transakcji skutkującej obciążeniem rachunku karty kredytowej lub podobnego instrumentu,
    - iii. dokonanych gotówką – datę faktycznego dokonania płatności,
  - b) w przypadku wkładu niepieniężnego – datę faktycznego wniesienia wkładu,
  - c) w przypadku rozliczeń ryczałtowych – datę, o której mowa w podrozdziale 6.6.1 pkt 8.
- 7) Warunki i procedury dokumentowania wydatków, o których mowa w pkt 2, oraz innych rodzajów wydatków, o których nie ma mowy w *Wytycznych*, a które pojawią się w związku z realizowanymi w ramach PO projektami, określa IZ PO.

6.5 Konkurencyjność wydatków

- 1) Postępowanie o udzielenie zamówienia ³ powinno zostać przygotowane i przeprowadzone w sposób zapewniający zachowanie uczciwej konkurencji i równe traktowanie oferentów.
- 2) Udzielanie zamówienia w ramach projektu następuje zgodnie z:
  - a) Ustawą Pzp – w przypadku beneficjenta będącego podmiotem zobowiązanym zgodnie z art. 3 ustawy Pzp do jej stosowania,albo

---

² Zob. Podrozdział 6.10 *Wkład niepieniężny*.

³ Definicja zamówienia została wskazana w słowniczku w Rozdziale 4 pkt 1 lit. q.

- b) zasadą konkurencyjności, o której mowa w podrozdziale 6.5.1, w przypadku:
- i. beneficjenta nie będącego podmiotem zobowiązanym zgodnie z art. 3 ustawy Pzp do jej stosowania, w przypadku zamówień przekraczających wartość 20 tys. zł netto, tj. bez podatku od towarów i usług (VAT),
  - ii. beneficjenta, o którym mowa w lit a, w przypadku zamówień o wartości równej lub niższej kwocie określonej w art. 4 pkt 8 ustawy Pzp, a jednocześnie przekraczającej 20 tys. zł netto,
- z zastrzeżeniem pkt 3 i 4.
- 3) Podmiot, o którym mowa w ustawie z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2010 r. Nr 234, poz. 1536, z późn. zm.), będący beneficjentem, może powierzać zlecać zadania publiczne na podstawie i zgodnie z tą ustawą.
- 4) W przypadku gdy na podstawie obowiązujących przepisów prawa innych niż ustawa Pzp wyłącza się stosowanie ustawy Pzp, zamawiający, o którym mowa w pkt 2 lit. a, przeprowadza zamówienie z zastosowaniem tych przepisów.
- 5) Zamawiający, o którym mowa w pkt 2 lit. a, stosuje podstawowe tryby udzielania zamówienia, tj. przetarg nieograniczony lub ograniczony. W przypadku korzystania przy udzielaniu zamówień z trybu innego niż podstawowy, beneficjent udowadnia spełnienie warunków umożliwiających jego zastosowanie. Brak udowodnienia spełnienia warunków uzasadniających zastosowanie danego trybu może skutkować uznaniem wydatków w ramach zamówienia za niekwalifikowalne. Dla zapewnienia właściwej ścieżki audytu dokumenty uzasadniające wybór trybu są archiwizowane łącznie z dokumentacją dotyczącą danego zamówienia.
- 6) Wartość zamówienia jest ustalana z należytą starannością z uwzględnieniem ewentualnych zamówień uzupełniających. Należy wziąć pod uwagę łączne spełnienie następujących kryteriów:
- a) sumowaniu podlegają usługi, dostawy i roboty budowlane tego samego rodzaju i o tym samym przeznaczeniu;
  - b) możliwe jest udzielenie zamówienia w tym samym czasie;
  - c) możliwe jest wykonanie zamówienia przez jednego wykonawcę.
- 7) Do opisu przedmiotu zamówienia stosuje się nazwy i kody określone we Wspólnym Słowniku Zamówień, o którym mowa w rozporządzeniu (WE) nr 2195/2002 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 5 listopada 2002 r. w sprawie Wspólnego Słownika

Zamówień (CPV) (Dz. Urz. WE L 340 z 16.12.2002, str. 1, z późn. zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne rozdz. 6, t. 5, str. 3) oraz dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/25/UE z dnia 26 lutego 2014 r. w sprawie udzielania zamówień przez podmioty działające w sektorach gospodarki wodnej, energetyki, transportu i usług pocztowych, uchylająca dyrektywę 2004/17/WE i dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 2014/24/UE z dnia 26 lutego 2014 r. w sprawie zamówień publicznych, uchylająca dyrektywę 2004/18/WE.

- 8) Terminy odnoszące się do każdego etapu postępowania wiążące zarówno zamawiającego jak i wykonawców powinny być ustalane odpowiednio zgodnie z prawem krajowym, unijnym oraz *Wytocznymi* oraz w sposób umożliwiający ich dotrzymanie (dotyczy to zarówno skracania jak i wydłużania terminów). Podczas ustalania terminów po stronie zamawiającego należy wziąć pod uwagę złożoność postępowania, charakter i przedmiot zamówienia, a także dostępny personel zamawiającego, jego zadania, umiejętności i doświadczenie.
- 9) Okresy poszczególnych etapów postępowania mogą zostać skrócone (przyśpieszony tryb) w przypadku zamówień o wartościach równych lub przekraczających kwoty określone w art. 11 ust. 8 ustawy Pzp jedynie w sytuacjach przewidzianych w prawie unijnym, w tym w przypadku zaistnienia pilnej potrzeby udzielenia zamówienia. Pilna potrzeba nie może wynikać z przyczyn leżących po stronie zamawiającego, które – działając z należytą starannością – był w stanie przewidzieć⁴. W przypadku powołania się na wystąpienie pilnej potrzeby udzielenia zamówienia, należy udokumentować zaistnienie tego faktu. Dokumentacja powinna zostać dołączona do protokołu postępowania o udzielenie zamówienia.
- 10) Zamawiający zapewnia, że wszyscy wykonawcy mają taki sam dostęp do informacji dotyczących danego zamówienia i żaden wykonawca nie jest uprzywilejowany względem drugiego, a postępowanie przeprowadzone jest w sposób transparentny.
- 11) Przed formalnym wszczęciem postępowania o którym mowa w pkt 2 lit. a, w trybie negocjacji bez ogłoszenia na podstawie art. 62 ust. 1 pkt 3), z wolnej ręki na podstawie art. 67 ust. 1 pkt 1)⁵ oraz ust. 1 pkt 1a) oraz zapytania o cenę w celu realizacji

---

⁴ Przykładowo, nie stanowi „pilnej potrzeby” sytuacja zaistnienia zagrożenia wygaśnięcia środków finansowych, o których terminie wygaśnięcia zamawiający wiedział, czy konieczność terminowej realizacji poszczególnych zadań w projekcie w związku z tym, że zamawiający nie przewidział odpowiedniego czasu na przeprowadzenie procedury przetargowej lub nie przystąpił do jej wszczęcia z odpowiednim wyprzedzeniem. Nie uzasadniają także „pilnej potrzeby” opóźnienia we wcześniej prowadzonych zamówieniach. Zatem, stwierdzenie pilnej potrzeby udzielenia zamówienia możliwe jest jedynie w sytuacji, gdy zamawiający jest w stanie wykazać, iż działając z należytą starannością nie mógł przewidzieć zaistnienia określonych okoliczności.

⁵ Nie dotyczy zamówień, o których mowa w art. 67 ust. 3 pkt.1 ustawy Pzp.

wymagań Komisji Europejskiej w zakresie zagwarantowania wszystkim potencjalnym oferentom odpowiedniego poziomu upublicznienia informacji zamawiający publikuje informację o zamiarze wszczęcia postępowania o udzielenie zamówienia publicznego, zwaną dalej: „informacją o zamówieniu”. Minimalnym wymogiem jest opublikowanie informacji o zamówieniu na stronie internetowej zamawiającego, o ile posiada taką stronę, oraz w jego siedzibie, przy czym należy dążyć do dostosowania zakresu upublicznienia do znaczenia danego zamówienia dla potencjalnych oferentów, w tym oferentów z innych państw członkowskich. Informacja o zamówieniu zawiera w szczególności opis przedmiotu zamówienia, kryteria oceny ofert wstępnych, warunki udziału w postępowaniu oraz termin składania ofert wstępnych, który nie powinien być krótszy niż 7 dni od dnia zamieszczenia ogłoszenia. Następnie w zależności od wyników ww. działania w szczególności liczby zainteresowanych oferentów zamawiający przeprowadza postępowanie w odpowiednim trybie zgodnie z przepisami ustawy Pzp. Wymóg publikacji informacji o zamówieniu nie dotyczy przypadków, w których zastosowanie trybu niekonkurencyjnego niewymagającego publikacji zgodnie z ustawą Pzp zostało poprzedzone konkurencyjną procedurą udzielenia zamówienia lub gdy wystąpiła pilna potrzeba spowodowana nieprzewidywalnymi wydarzeniami, niewynikająca z przyczyn leżących po stronie zamawiającego, a także w przypadku zamówień uzupełniających jeżeli zamówienie podstawowe zostało udzielone w trybie przetargu nieograniczonego lub ograniczonego. W takich przypadkach zamawiający powinien jednak opublikować ogłoszenie o zamiarze zawarcia umowy, o którym mowa w art. 62 ust. 2a oraz art. 66 ust. 2 ustawy Pzp.

- 12) Zamawiający określa warunki udziału w postępowaniu o udzielenie zamówienia adekwatne do przedmiotu zamówienia, przy czym nie mogą one zawęźać konkurencji poprzez ustanawianie wymagań przewyższających potrzeby niezbędne do osiągnięcia celów projektu i które prowadziłyby do sytuacji dyskryminacji oferentów.
- 13) Zamawiający określa kryteria oceny ofert składanych w ramach postępowania o udzielenie zamówienia, które zawierają warunki / wymagania adekwatne do przedmiotu zamówienia, przy czym:
  - a) kryteria te nie mogą zawęźać konkurencji poprzez ustanawianie wymagań przewyższających potrzeby niezbędne do osiągnięcia celów projektu i które mogą prowadzić do sytuacji dyskryminacji oferentów,
  - b) kryteria te mogą określać wymagania jakościowe dotyczące przedmiotu zamówienia,

Dodatkowo, w opisie przedmiotu zamówienia zamawiający może określić wymagania dotyczące zatrudnienia osób niepełnosprawnych, bezrobotnych lub osób, o których mowa w przepisach o zatrudnieniu socjalnym, oraz ograniczyć możliwości złożenia oferty wyłącznie do podmiotów ekonomii społecznej.

- 14) Za nienależyte wykonanie zamówienia, np. z tytułu opóźnień z winy wykonawcy/ nieprawidłowej realizacji zamówienia / niekompletnego wykonania zamówienia (w tym np. nieprzestrzegania warunków gwarancji) zamawiający stosuje kary przewidziane w umowie zawieranej z wykonawcą. W razie niezastosowania kar należy pisemnie udokumentować przyczyny ich niezastosowania.
- 15) W przypadku naruszenia przez zamawiającego trybu udzielania zamówienia określonego w niniejszym podrozdziale, właściwa instytucja będąca stroną umowy może uznać całość lub część wydatków za niekwalifikowalne.
- 16) Przeprowadzając postępowania o udzielenie zamówień publicznych na dostawy i usługi, zamawiający, o którym mowa w pkt 2 lit a, uwzględnia rekomendacje wskazane w Załączniku 1.

6.5.1 Zasada konkurencyjności

- 1) Zasady konkurencyjności nie stosuje się do:
  - a) zamówień, do których nie stosuje się ustawy Pzp, których przedmiotem są⁶:
    - i) usługi w zakresie badań naukowych i prac rozwojowych oraz świadczenie usług badawczych, które nie są w całości opłacane przez beneficjenta, lub z których korzyści nie przypadają wyłącznie beneficjentowi dla potrzeb jego własnej działalności,
    - ii) nabycie, przygotowanie, produkcja lub koprodukcja materiałów programowych przeznaczonych do emisji w radiu, telewizji lub Internecie,
    - iii) zakup czasu antenowego,
    - iv) nabycie własności nieruchomości oraz innych praw do nieruchomości, w szczególności dzierżawy i najmu,
    - v) dostawy lub usługi służące wyłącznie do celów prac badawczych, eksperymentalnych, naukowych lub rozwojowych, które nie służą prowadzeniu przez zamawiającego produkcji seryjnej mającej na celu osiągnięcie rentowności

---

⁶ Zgodnie z brzmieniem ustawy z dnia 14 marca 2014 r. o zmianie ustawy – Prawo zamówień publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U.2014.423).

rynkowej lub pokryciu kosztów badań lub rozwoju, jeżeli ich wartość jest mniejsza niż określona w przepisach wydanych na podstawie art. 11 ust. 8 ustawy Pzp,

- vi) dostawy lub usługi z zakresu działalności kulturalnej związanej z organizacją wystaw, koncertów, konkursów, festiwali, widowisk, spektakli teatralnych, przedsięwzięć z zakresu edukacji kulturalnej lub z gromadzeniem zbiorów muzealnych i bibliotecznych jeżeli zamówienia te nie służą wyposażeniu beneficjenta w środki trwale przeznaczone do bieżącej obsługi jego działalności, a ich wartość jest mniejsza niż kwoty określone w przepisach wydanych na podstawie art. 11 ust. 8 ustawy Pzp;
  - b) umów z zakresu prawa pracy,
  - c) wydatków rozliczanych w sposób uproszczony, o których mowa w rozdziale 6.6.
- 2) Wartość zamówienia w przypadku beneficjenta, o którym mowa w podrozdziale 6.5 pkt 2 lit b pkt i, ustala się w odniesieniu do danego projektu, z uwzględnieniem warunków i procedur określonych w rozdziale 6.5, pkt 6.
- 3) W celu spełnienia zasady konkurencyjności należy:
- a) upublicznić zapytanie ofertowe zgodnie z warunkami, o których mowa w pkt 5, przy czym zapytanie ofertowe zawiera co najmniej:
    - i) opis przedmiotu zamówienia, który nie powinien odnosić się do określonego wyrobu lub źródła, szczególnych sposobów postępowania lub znaków towarowych, patentów, rodzajów lub specyficznego pochodzenia, chyba że takie odniesienie jest uzasadnione przedmiotem zamówienia i został określony zakres równoważności,
    - ii) warunki udziału w postępowaniu,
    - iii) kryteria oceny oferty,
    - iv) informację o wagach punktowych lub procentowych przypisanych do poszczególnych kryteriów oceny oferty,
    - v) opis sposobu przyznawania punktacji za spełnienie danego kryterium oceny oferty,
    - vi) termin składania ofert, przy czym termin na złożenie oferty powinien wynosić nie mniej niż 7 dni kalendarzowych w przypadku dostaw i usług a 14 dni kalendarzowych w przypadku robót budowlanych od dnia ogłoszenia zapytania ofertowego, z zastrzeżeniem pkt 6 lit. b;

- b) wybrać najkorzystniejszą spośród złożonych ofert⁷ w oparciu o ustalone w zapytaniu ofertowym kryteria oceny; wybór oferty jest dokumentowany protokołem postępowania o udzielenie zamówienia.
- 4) Upublicznienie zapytania ofertowego oznacza wszczęcie postępowania o udzielenie zamówienia w ramach projektu.
- 5) Upublicznienie zapytania ofertowego polega na:
- a) jego umieszczeniu na stronie internetowej wskazanej w komunikacie Ministra Infrastruktury i Rozwoju umieszczonym na stronie internetowej www.mir.gov.pl, a do czasu uruchomienia tej strony internetowej – wysłaniu zapytania ofertowego do co najmniej trzech potencjalnych wykonawców, o ile na rynku istnieje trzech potencjalnych wykonawców danego zamówienia oraz upublicznieniu tego zapytania co najmniej na stronie internetowej beneficjenta, o ile posiada taką stronę,
- oraz
- b) w przypadku zamówień o wartości równej lub wyższej niż próg określony w przepisach wydanych na podstawie art. 11 ust. 8 ustawy Pzp – jego umieszczeniu w Dzienniku Urzędowym UE w zakresie i terminach określonych w ustawie Pzp dla zamówień o takiej wartości.
- 6) Zamówienia udzielane przez beneficjenta nie będącego podmiotem zobowiązanym do stosowania ustawy Pzp zgodnie z art. 3 ustawy Pzp nie mogą być udzielane podmiotom powiązanim z nim osobowo lub kapitałowo. Przez powiązania kapitałowe lub osobowe rozumie się wzajemne powiązania między beneficjentem lub osobami upoważnionymi do zaciągania zobowiązań w imieniu beneficjenta lub osobami wykonującymi w imieniu beneficjenta czynności związane z przygotowaniem i przeprowadzeniem procedury wyboru wykonawcy a wykonawcą, polegające w szczególności na:
- a) uczestniczeniu w spółce jako wspólnik spółki cywilnej lub spółki osobowej,
- b) posiadaniu co najmniej 10 % udziałów lub akcji,
- c) pełnieniu funkcji członka organu nadzorczego lub zarządzającego, prokurenta, pełnomocnika,
- d) pozostawaniu w związku małżeńskim, w stosunku pokrewieństwa lub powinowactwa w linii prostej, pokrewieństwa lub powinowactwa w linii bocznej do drugiego stopnia lub w stosunku przysposobienia, opieki lub kurateli,

---

⁷ W przypadku gdy beneficjent dopuszcza składanie ofert częściowych postępowanie może zakończyć się wyborem kilku wykonawców.

- e) pozostawaniu z wykonawcą w takim stosunku prawnym lub faktycznym, że może to budzić uzasadnione wątpliwości co do bezstronności tych osób.

W zapytaniu ofertowym, o którym mowa w pkt 4 lit. a umieszcza się informację na temat zakresu wykluczenia.

- 7) Dla udokumentowania zawarcia umowy z wykonawcą i protokołu konieczna jest forma pisemna; dla pozostałych czynności związanych z udzieleniem zamówienia dopuszczalna jest forma elektroniczna i faks.
- 8) Protokół postępowania o udzielenie zamówienia, o którym mowa w pkt 4 lit. b, zawiera co najmniej:
  - a) informację o sposobie upublicznienia zapytania ofertowego przez beneficjenta,
  - b) wykaz ofert, które wpłynęły do beneficjenta w odpowiedzi na zapytanie ofertowe wraz ze wskazaniem daty wpłynięcia oferty do beneficjenta oraz z podaniem tych danych z ofert, które stanowią odpowiedź na warunki udziału w postępowaniu i kryteria oceny ofert,
  - c) informację o spełnieniu warunku, o którym mowa w pkt 6,
  - d) informację o spełnieniu warunków udziału w postępowaniu przez oferentów,
  - e) informację o wagach punktowych lub procentowych przypisanych do poszczególnych kryteriów oceny i sposobie przyznawania punktacji za spełnienie danego kryterium,
  - f) wskazanie wybranej oferty wraz z uzasadnieniem wyboru,
  - g) datę sporządzenia protokołu i podpis beneficjenta lub osoby upoważnionej przez beneficjenta do podejmowania czynności w jego imieniu,
  - h) następujące załączniki:
    - i. potwierdzenie udokumentowania publikacji zapytania na stronie internetowej,
    - ii. złożone oferty,
    - iii. oświadczenie/oświadczenia o braku powiązań z wykonawcami, którzy złożyli oferty, podpisane przez beneficjenta lub osoby upoważnione do zaciągania zobowiązań w imieniu beneficjenta lub osoby wykonujące w imieniu beneficjenta czynności związane z przygotowaniem i przeprowadzeniem procedury wyboru wykonawcy.
- 9) Informację o wyniku postępowania umieszcza się na stronie internetowej, o której mowa w pkt 5 lit a, a do czasu uruchomienia tej strony internetowej – informację o wyniku postępowania wysyła się do każdego wykonawcy, który złożył ofertę.

- 10) Po przeprowadzeniu procedury uregulowanej w niniejszym podrozdziale następuje podpisanie umowy z wybranym, zgodnie z zasadą konkurencyjności, wykonawcą.
- 11) W przypadku, gdy pomimo właściwego upublicznienia zapytania ofertowego:
  - a) wpłynie tylko jedna ważna oferta – uznaje się zasadę konkurencyjności za spełnioną,
  - b) nie wpłynie żadna oferta – dopuszcza się zawarcie umowy z wykonawcą wybranym bez zachowania procedury, o której mowa w niniejszym podrozdziale.
- 12) Nie jest możliwe dokonywanie zmian postanowień zawartej umowy, o której mowa w pkt 10, w stosunku do treści oferty, na podstawie której dokonano wyboru wykonawcy, chyba że w zapytaniu ofertowym została przewidziana możliwość dokonania takiej zmiany oraz zostały określone warunki takiej zmiany.
- 13) Istnieje możliwość udzielenia zamówienia uzupełniającego w wysokości nieprzekraczającej 50% wartości zamówienia określonej w umowie z wykonawcą, o ile to zamówienie polega na powtórzeniu tego samego rodzaju czynności oraz możliwość udzielenia takiego zamówienia została przewidziana w zapytaniu ofertowym oraz w umowie z wykonawcą. W takim przypadku nie jest konieczne ponowne stosowanie zasady konkurencyjności.

6.6 Uproszczone metody rozliczania wydatków

- 1) Do uproszczonych metod rozliczania wydatków zalicza się przede wszystkim:
  - a) stawki jednostkowe (zgodnie z art. 67 ust. 1 lit. b rozporządzenia ogólnego), w tym:
    - godzinowa stawka wynagrodzenia osoby uczestniczącej w realizacji projektu⁸ lub personelu projektu⁹ (zgodnie z art. 68 ust. 2 rozporządzenia ogólnego), liczona jako ilorz ostatniej udokumentowanej kwoty rocznych kosztów wynagrodzeń brutto danej osoby i liczby 1720,
  - b) kwoty ryczałtowe, przy czym wartość wkładu publicznego nie może przekraczać wyrażonej w PLN równowartości 100.000 EUR (zgodnie z art. 67 ust. 1 lit. c rozporządzenia ogólnego), przeliczonej na PLN z wykorzystaniem

---

⁸ Tak wyliczona stawka jednostkowa obejmuje koszty pośrednie i tym samym dodatkowe koszty pośrednie, o których mowa w lit. c, nie przysługują.

⁹ Tak wyliczona stawka jednostkowa nie obejmuje kosztów pośrednich i tym samym dodatkowe koszty pośrednie, o których mowa w lit. c, mogą przysługiwać.

miesięcznego obrachunkowego kursu wymiany stosowanego przez KE aktualnego na dzień złożenia wniosku o dofinansowanie projektu,

- c) stawki ryczałtowe, stanowiące określony procent danej kategorii kosztów (zgodnie z art. 67 ust. 1 lit. d rozporządzenia ogólnego).
- 2) W przypadku, gdy realizacja projektu prowadzi do powstania kosztów pośrednich, mogą one być obliczone według stawki ryczałtowej, o której mowa w pkt 1 lit c, w jeden z następujących sposobów:
- a) według stawki ryczałtowej w wysokości do 25% bezpośrednich wydatków kwalifikowalnych, pod warunkiem, że stosowana stawka jest obliczana na podstawie rzetelnej, sprawiedliwej i weryfikowalnej metody obliczeń określonej w *Wytycznych* lub wytycznych programowych, o ile *Wytyczne* nie stanowią inaczej lub na podstawie metody stosowanej w ramach systemów dotacji finansowanych w całości z krajowych środków publicznych w przypadku podobnego rodzaju projektów i beneficjentów,
  - b) według stawki ryczałtowej w wysokości do 15% kwalifikowalnych wydatków związanych z wynagrodzeniami osób zaangażowanych w realizację projektu¹⁰ – bez konieczności udokumentowania jej wyliczenia,
  - c) według stawki ryczałtowej stosowanej do kwalifikowalnych kosztów bezpośrednich na podstawie istniejących metod i odpowiednich stawek stosowanych w innych dziedzinach polityk UE w przypadku podobnego typu projektu i beneficjenta – pod warunkiem ich określenia w odpowiednich aktach wykonawczych wydanych przez KE.
- 3) Stawką jednostkową jest określona w *Wytycznych* lub wytycznych programowych lub aktach delegowanych KE (zgodnie z art. 14 ust. 1 rozporządzenia EFS) stawka dla danego towaru lub usługi, dla której wskazano szczegółowy zakres oraz cenę jednostkową.
- 4) Kwotą ryczałtową jest określona w umowie o dofinansowanie kwota uzgodniona za wykonanie określonego w projekcie zadania lub zadań na etapie zatwierdzania projektu do realizacji.
- 5) Przepisy szczegółowe dotyczące funduszy, *Wytyczne* lub wytyczne programowe określają możliwość stosowania metod uproszczonych, o których mowa w pkt 1, w szczególności do określonych typów projektów.

---

¹⁰ Zarówno w ramach kosztów bezpośrednich, jak i pośrednich.

- 6) Przed umożliwieniem stosowania uproszczonych metod rozliczania wydatków, IZ PO określa zakres lub katalog kosztów bezpośrednich i pośrednich, tak aby były one całkowicie odrębne i uniemożliwiały jednoczesne sfinansowanie wydatków w ramach obu ww. kategorii kosztów.
- 7) Wyliczenia wydatków podlegających rozliczeniu na podstawie metod uproszczonych, o których mowa w pkt 1, należy dokonać w oparciu o jedną z poniższych metod:
  - a) sprawiedliwą, rzetelną i możliwą do zweryfikowania kalkulację dokonaną:
    - i) na podstawie danych statystycznych lub innych obiektywnych danych,
    - ii) na podstawie zweryfikowanych danych historycznych dotyczących beneficjentów, albo
    - iii) w drodze zastosowania praktyki księgowej standardowo stosowanej przez danego beneficjenta,
  - b) zgodnie z zasadami wyliczania analogicznych stawek jednostkowych, kwot ryczałtowych lub płatności zryczałtowanych stosowanych w ramach polityk UE i dotyczących analogicznych typów projektów i beneficjentów,
  - c) zgodnie z zasadami wyliczania analogicznych stawek jednostkowych, kwot ryczałtowych lub płatności zryczałtowanych stosowanych w ramach systemów dotacji finansowanych w całości przez państwo członkowskie w przypadku podobnego rodzaju projektu i beneficjenta,
  - d) na podstawie stawek określonych w rozporządzeniu ogólnym lub w innych dokumentach odnoszących się do danego funduszu,
  - e) na podstawie metody wyliczania stawek określonej w dokumentach odnoszących się do danego funduszu.
- 8) Decyzję o dopuszczalności i sposobie wdrożenia poszczególnych metod w ramach danego PO podejmuje właściwa IZ PO z uwzględnieniem zapisów ewentualnych aktów delegowanych i wytycznych KE, chyba że co innego stanowią *Wytyczne*.
- 9) Informacja w zakresie możliwości lub obowiązku stosowania metod uproszczonych wynika z treści *Wytycznych* i/lub wytycznych programowych.
- 10) Wydatki rozliczane za pomocą różnych metod uproszczonych można łączyć na poziomie projektu wyłącznie w przypadku, gdy każda z nich dotyczy innej kategorii kosztów.
- 11) Jeżeli projekt jest realizowany wyłącznie z zastosowaniem zasady konkurencyjności lub zgodnie z przepisami ustawy Pzp wydatki na wykonanie robót budowlanych, dostawę towarów lub świadczenie usług rozliczać można wyłącznie na podstawie faktycznie

ponoszonych wydatków. Jeżeli zamówienie w ramach danego projektu jest ograniczone do niektórych kosztów, mogą być stosowane wszystkie możliwości, o których mowa w pkt 1.

- 12) W trakcie realizacji projektu nie ma możliwości zmiany sposobu rozliczania wydatków z uproszczonych metod rozliczania wydatków na wydatki rozliczane na podstawie wydatków rzeczywiście poniesionych i odwrotnie. Ponadto nie jest możliwa zmiana metody rozliczania z jednej formy ryczału na inną.

6.6.1 Weryfikacja wydatków rozliczanych w sposób uproszczony

- 1) Szczegółowe warunki rozliczania kosztów na podstawie metod uproszczonych określa umowa o dofinansowanie.
- 2) Metoda wyliczenia kosztów planowanych do poniesienia na podstawie metod uproszczonych określona przez beneficjenta we wniosku o dofinansowanie projektu powinna być spójna z zapisami *Wytucznych* lub wytucznych programowych.
- 3) Wydatki rozliczane w sposób uproszczony są traktowane jako wydatki poniesione. Nie ma obowiązku zbierania ani opisywania dokumentów księgowych w ramach projektu na potwierdzenie poniesienia wydatków, które zostały wykazane jako wydatki objęte ryczałtem. Niemniej jednak beneficjent powinien posiadać odpowiednią, określoną w umowie o dofinansowanie dokumentację potwierdzającą wykonanie rezultatów, produktów i/lub działań, zgodnie z uzgodnionym wnioskiem o dofinansowanie projektu (dotyczy form rozliczania, o których mowa w rozdziale 6.6 pkt 1 lit. a i b) lub dokumentację potwierdzającą rozliczenie kosztów będących podstawą do wyliczenia stawek ryczałtowych (dotyczy uproszczenia, o którym mowa w rozdziale 6.6 pkt 1 lit. c).
- 4) Weryfikacja wydatków zadeklarowanych według metod uproszczonych dokonywana jest w oparciu o faktyczny postęp realizacji projektu i osiągnięte wskaźniki, przy czym:
  - a) w przypadku stawek jednostkowych, rozliczenie następuje według ustalonej stawki w zależności od faktycznie wykonanej ilości dóbr/usług w ramach danego projektu,
  - b) w przypadku kwot ryczałtowych, weryfikacja wydatków polega na sprawdzeniu czy działania zadeklarowane przez beneficjenta zostały zrealizowane, a zakładane wskaźniki produktu lub rezultatu bezpośrednio osiągnięte. Rozliczenie, co do zasady, jest uzależnione od zrealizowania danego działania, ale może być również dokonywane w etapach w zależności od realizacji poszczególnych działań w projekcie, np. gdy w ramach projektu zakłada się realizację różnych zadań merytorycznych,

- c) w przypadku stawek ryczałtowych, weryfikacja polega na sprawdzeniu, czy beneficjent prawidłowo zastosował określoną wysokość stawki ryczałtowej, wynikającą z *Wytycznych*, wytycznych programowych lub zasad przyjętych przez KE w odpowiednich aktach delegowanych oraz czy prawidłowo wyliczył kwotę wydatków będących podstawą wyliczenia stawek ryczałtowych.
- 5) Weryfikacji podlega zgodność dostarczonych produktów lub zrealizowanych usług / działań z założeniami określonymi we wniosku o dofinansowanie projektu.
- 6) W przypadku niezrealizowania założonych celów, płatności powinny ulec odpowiedniemu obniżeniu, przy czym:
- a) w przypadku stawek jednostkowych, za niezrealizowane lub niewłaściwie zrealizowane usługi zapłata nie następuje,
  - b) w przypadku kwot ryczałtowych, w przypadku niezrealizowania wskaźników produktu lub rezultatu bezpośredniego objętych kwotą ryczałtową, dana kwota jest uznana za niekwalifikowalną (rozliczenie w systemie „spełnia - nie spełnia”),
  - c) w przypadku stawek ryczałtowych, rozliczenie następuje w oparciu o ustaloną podstawę (kategorię kosztów, np. koszty bezpośrednie) w zależności od wysokości przedstawianych do rozliczenia wydatków, zgodnych z budżetem projektu. Wskaźnik podlega weryfikacji zarówno na etapie oceny wniosku o dofinansowanie, jak i końcowego rozliczenia projektu. Na wysokość stawki ryczałtowej mają wpływ nie tylko właściwe koszty wykazane we wnioskach o płatność, lecz również wszelkiego rodzaju pomniejszenia, które są dokonywane w ramach projektu (np. w związku z szacunkowym budżetem lub korektami finansowymi).
- 7) Właściwa instytucja będąca stroną umowy może weryfikować realizację działań i osiągnięcie wskaźników produktu lub rezultatu bezpośredniego w ramach projektu podczas kontroli na miejscu lub wizyty monitoringowej.
- 8) Za datę poniesienia wydatku rozliczanego ryczałtem uznaje się:
- a) w przypadku stawek jednostkowych – datę dokumentu (dokumentów) potwierdzającego faktyczne wykonanie stawki jednostkowej, określonego w umowie o dofinansowanie,
  - b) w przypadku kwot ryczałtowych – datę dokumentu (dokumentów) potwierdzającego faktyczne wykonanie kwoty ryczałtowej określonego w umowie o dofinansowanie,
  - c) w przypadku stawek ryczałtowych – datę poniesienia ostatniego wydatku, będącego podstawą wyliczenia danej stawki ryczałtowej.

6.7 Zakaz podwójnego finansowania

- 1) Niedozwolone jest podwójne finansowanie wydatków.
- 2) Zakaz podwójnego finansowania obowiązuje bezterminowo.
- 3) Podwójne finansowanie oznacza w szczególności:
  - a) w przypadku projektów niepodlegających zasadom pomocy publicznej – otrzymanie na dany projekt lub część projektu bezzwrotnej pomocy finansowej z kilku źródeł środków publicznych (krajowych, unijnych lub innych) w wysokości łącznie wyższej niż 100% wydatków kwalifikowalnych projektu lub części projektu,
  - b) w przypadku projektów podlegających zasadom pomocy publicznej – otrzymanie na dany projekt pomocy pochodzącej z różnych źródeł, wyższej niż maksymalna dozwolona intensywność pomocy dla danego projektu.
- 4) Podwójnym finansowaniem jest w szczególności:
  - a) poświadczenie, zrefundowanie lub rozliczenie tego samego wydatku w ramach dwóch różnych projektów współfinansowanych ze środków funduszy strukturalnych lub Funduszu Spójności,
  - b) poświadczenie, zrefundowanie lub rozliczenie kosztów podatku VAT ze środków funduszy strukturalnych lub Funduszu Spójności, a następnie odzyskanie tego podatku ze środków budżetu państwa na podstawie ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług.
  - c) zakupienie środka trwałego z udziałem środków dotacji krajowej lub środków unijnych, a następnie zrefundowanie lub rozliczenie kosztów amortyzacji tego środka trwałego w ramach funduszy strukturalnych lub Funduszu Spójności,
  - d) zrefundowanie beneficjentowi wydatku poniesionego przez leasingodawcę na zakup przedmiotu leasingu w ramach leasingu finansowego, a następnie zrefundowanie rat opłacanych przez beneficjenta w związku z leasingiem tego przedmiotu.
  - e) sytuacja, w której środki na prefinansowanie wkładu unijnego zostały pozyskane w formie kredytu lub pożyczki, które następnie zostały umorzone,
  - f) finansowanie w ramach umowy cywilnoprawnej zadań osoby stanowiącej personel projektu, które mieszczą się w zakresie obowiązków służbowych wynikających ze stosunku pracy tej osoby.
- 5) Podwójnym finansowaniem nie jest w szczególności:

- a) finansowanie wkładu własnego (w ramach wkładu publicznego) ze środków zarówno zwrotnych jak i bezzwrotnych pozyskanych ze źródeł zewnętrznych przez beneficjenta, o ile jest to zgodne z zasadami przyznawania tych środków (z zastrzeżeniem sytuacji, w której beneficjent jako wkład własny wnosi do projektu wkład niepieniężny, który był wcześniej współfinansowany z dotacji krajowych lub środków unijnych – taka sytuacja będzie uznana za podwójne finansowanie),
  - b) pozyskanie środków na prefinansowanie wkładu unijnego w formie kredytu lub pożyczki pod warunkiem, iż nie zostaną umorzone. W przypadku umorzenia części bądź całości kredytu lub pożyczki, podwójne finansowanie stanowi kwota, która została umorzona. Prefinansowanie wkładu unijnego kredytem lub pożyczką pochodzącymi z instrumentów finansowych, w które również są zaangażowane środki unijne będzie natomiast traktowane jako podwójne finansowanie.
- 6) Pkt 5 nie dotyczy projektów objętych pomocą publiczną.

6.8 Zasada elastyczności (ang. joint support from the funds – cross-financing)

- 1) Jeżeli IZ PO dopuści taką możliwość oraz w przypadku, gdy wymaga tego realizacja danego projektu, EFRR i EFS mogą finansować w sposób komplementarny działania objęte zakresem pomocy z innego funduszu. Wartość tego rodzaju wydatków nie może stanowić jednak więcej niż 10% finansowania unijnego każdej osi priorytetowej PO.
- 2) IZ PO określa limit wydatków możliwych do poniesienia w ramach zasady elastyczności dla poszczególnych typów projektów w SZOP.
- 3) Zasada elastyczności może dotyczyć wyłącznie takich kategorii wydatków, których poniesienie wynika z potrzeby realizacji danego projektu i stanowi logiczne uzupełnienie działań w ramach PO. Przedmiotowe finansowanie powinno być powiązane wprost z głównymi zadaniami realizowanymi w ramach danego projektu.
- 4) W przypadku wydatków ponoszonych w ramach zasady elastyczności, stosuje się zasady kwalifikowalności dla komplementarnego funduszu.
- 5) IZ PO zapewnia, że koszty, jakie zostaną poniesione w ramach zasady elastyczności, wykazywane są przez beneficjenta we wniosku o dofinansowanie. Wydatki faktycznie poniesione powyżej dopuszczalnej kwoty określonej w zatwierdzonym wniosku o dofinansowanie projektu są niekwalifikowalne.

- 6) Punkty 1 – 5 nie mają zastosowania do projektów pomocy technicznej. Każdy z funduszy polityki spójności może wspierać operacje pomocy technicznej kwalifikowalne w ramach któregośkolwiek z pozostałych funduszy polityki spójności.

6.9 Dochód wygenerowany podczas realizacji projektu (do czasu jego ukończenia)

- 1) Dochody wygenerowane podczas realizacji projektu, które nie zostały wzięte pod uwagę w czasie jego zatwierdzania, wykazuje się nie później niż do momentu złożenia wniosku o płatność końcową. Dochody te pomniejszają wydatki kwalifikowalne projektu.
- 2) W przypadku gdy nie wszystkie koszty w ramach projektu są kwalifikowalne, dochód zostaje przyporządkowany proporcjonalnie do kwalifikowalnych i niekwalifikowalnych części projektu.
- 3) W przypadku gdy dochód związany z projektem został osiągnięty przy współudziale kosztów ponoszonych poza projektem jest możliwe określenie stopnia, w jakim realizacja projektu przyczyniła się do osiągnięcia dochodu na podstawie udziału wartości projektu w kosztach ogółem związanych z osiągnięciem wymienionego dochodu.
- 4) Dochód uzyskany w ramach projektu (z uwzględnieniem pkt 3) pomniejsza wydatki kwalifikowalne w ramach projektu. W sytuacji gdy takie pomniejszenie nie jest możliwe, podlega on zwrotowi w całości lub proporcjonalnie do tego, w jakim stopniu do jego osiągnięcia przyczynił się projekt realizowany w ramach PO. Odpowiedzialna za wezwanie do zwrotu jest właściwa instytucja będąca stroną umowy.
- 5) Za dochód nie uznaje się wadium wpłacanego przez podmiot ubiegający się o realizację zamówienia na podstawie ustawy Pzp w przypadku wycofania oferty oraz kar umownych. Płatności otrzymane przez beneficjenta w powyższych przypadkach nie pomniejszają wydatków kwalifikowalnych w ramach projektu.
- 6) Przepisów niniejszego podrozdziału nie stosuje się w szczególności w odniesieniu do:
  - a) pomocy technicznej,
  - b) instrumentów finansowych lub innej pomocy zwrotnej udzielonej z zastrzeżeniem obowiązku spłaty środków w całości,
  - c) projektów objętych zasadami pomocy publicznej,

- d) projektów objętych kwotami ryczałtowymi lub stawkami jednostkowymi z zastrzeżeniem uwzględnienia ex ante przychodu netto,
- e) projektów realizowanych w ramach wspólnego planu działań z zastrzeżeniem uwzględnienia ex ante przychodu netto,
- f) projektów, dla których łączne koszty kwalifikowalne nie przekraczają wyrażonej w PLN równowartości 50 000 EUR, przeliczonej na PLN z wykorzystaniem miesięcznego obrachunkowego kursu wymiany stosowanego przez KE aktualnego na dzień złożenia wniosku o dofinansowanie,
- g) projektów generujących dochód po ukończeniu, do których ma zastosowanie art. 61 ust. 1-6 rozporządzenia ogólnego.

6.10 Wkład niepieniężny

- 1) Wkład niepieniężny wniesiony na rzecz projektu w postaci dóbr, usług oraz w formie świadczeń wykonywanych przez wolontariuszy na podstawie ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, stanowi wydatek kwalifikowalny.
- 2) Warunki kwalifikowalności wkładu niepieniężnego są następujące:
  - a) wkład niepieniężny polega na wniesieniu (wykorzystaniu na rzecz projektu) nieruchomości, urządzeń, materiałów (surowców), ekspertyz lub nieodpłatnej pracy wykonywanej przez wolontariuszy,
  - b) wartość wkładu niepieniężnego została należycie potwierdzona dokumentami o wartości dowodowej równoważnej fakturom (bez uszczerbku dla przepisów określonych w rozporządzeniach szczegółowych),
  - c) wartość przypisana wkładom niepieniężnym nie przekracza kosztów ogólnie przyjętych na danym rynku,
  - d) wartość i dostarczenie wkładów mogą być poddane niezależnej ocenie i weryfikacji,
  - e) w przypadku udostępnienia nieruchomości jej wartość nie przekracza wartości rynkowej; ponadto wartość nieruchomości jest potwierdzona operatem szacunkowym sporządzonym przez uprawnionego rzeczoznawcę zgodnie z przepisami ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2010 r. Nr 102, poz. 651, z późn. zm.),
  - f) w przypadku wniesienia nieodpłatnej pracy, jej wartość określa się z

uwzględnieniem ilości czasu poświęconego na jej wykonanie oraz średniej wysokości wynagrodzenia (wg stawki godzinowej lub dziennej) za dany rodzaj pracy w danym regionie.

- 3) Wydatki poniesione na wycenę wkładu niepieniężnego są kwalifikowalne.
- 4) W przypadku wniesienia wkładu niepieniężnego w postaci nieruchomości, dodatkowo zastosowanie ma Podrozdział 7.4.
- 5) W przypadku świadczeń wykonywanych przez wolontariuszy, powinny zostać spełnione następujące warunki:
  - a) wolontariusz musi być świadomy charakteru swojego udziału w realizacji projektu (tzn. świadomy nieodpłatnego udziału),
  - b) należy zdefiniować rodzaj wykonywanych przez wolontariusza świadczeń (określić jego stanowisko w projekcie); zadania wykonywane i wykazywane przez wolontariusza muszą być zgodne z tytułem jego świadczeń (stanowiska),
  - c) nie mogą być wykonywane jako wolontariat świadczenia wykonywane przez personel projektu,
  - d) wartość wkładu niepieniężnego w przypadku świadczeń wykonywanych przez wolontariusza określa się z uwzględnieniem ilości czasu poświęconego na ich wykonanie oraz średniej stawki godzinowej lub dziennej za dany rodzaj świadczeń (wycena nieodpłatnej dobrowolnej pracy może uwzględniać wszystkie koszty, które zostałyby poniesione w przypadku jej odpłatnego wykonywania przez podmiot działający na zasadach rynkowych; wycena uwzględnia zatem koszt składek na ubezpieczenia społeczne oraz wszystkie pozostałe koszty wynikające z charakteru danego świadczenia; wycena wykonywanego świadczenia przez wolontariusza może być przedmiotem odrębnej kontroli i oceny).
- 6) W przypadku wniesienia wkładu niepieniężnego do projektu, współfinansowanie z funduszy strukturalnych lub FS oraz innych środków publicznych (krajowych) nie może przekroczyć wartości całkowitych wydatków kwalifikowalnych pomniejszonych o wartość wkładu niepieniężnego.

$$\text{Kwota dofinansowania dla projektu z funduszy oraz innych środków publicznych (krajowych)} \leq \text{rzeczywiste całkowite wydatki kwalifikowalne} - \text{wkład niepieniężny}$$

6.11 Opłaty finansowe, doradztwo i inne usługi związane z realizacją projektu

1) Niżej wymienione kategorie wydatków kwalifikują się do współfinansowania z funduszy strukturalnych oraz Funduszu Spójności, o ile spełniają pozostałe warunki kwalifikowalności wydatków określone w *Wytycznych*:

a) opłaty finansowe:

i) wydatki związane z otwarciem oraz prowadzeniem wyodrębnionego na rzecz projektu subkonta na rachunku bankowym beneficjenta lub odrębnego rachunku bankowego,

ii) opłaty pobierane od dokonywanych transakcji finansowych (krajowych lub zagranicznych),

b) wydatki poniesione na instrumenty zabezpieczające realizację umowy o dofinansowanie, o ile ich poniesienie wymagane jest przez prawo krajowe lub unijne lub przez IZ PO,

c) wydatki poniesione na doradztwo:

i) prawne, z wyjątkiem wydatków związanych z przygotowaniem i obsługą spraw sądowych,

ii) finansowe,

iii) techniczne,

d) wydatki poniesione na usługi w zakresie audytu i księgowości, o ile ich poniesienie jest wymagane przez IZ PO,

e) opłaty notarialne,

f) ubezpieczenia lub gwarancje bankowe, o ile są wymagane przez przepisy prawa, bądź przez instytucje w systemie realizacji PO (IZ, IP, IW PO)

g) wydatki związane z udostępnianiem infrastruktury w technologii Cloud Computing.

2) Wydatki poniesione na ubezpieczenia (np. ubezpieczenie placu budowy) oraz gwarancje bankowe (np. gwarancja wypłaconej zaliczki lub gwarancja dobrego wykonania umowy), zgodne z postanowieniami Ogólnych warunków kontraktowych FIDIC zawartymi w „Warunkach Kontraktu na urządzenia i budowę z projektowaniem” (wydanie FIDIC 1999) lub w „Warunkach Kontraktu na budowę” (wydanie FIDIC 1999) lub analogiczne w przypadku kontraktów realizowanych w oparciu o inne warunki kontraktowe niż FIDIC, mogą być uznane za wydatki kwalifikowalne.

- 3) Wydatki poniesione na ubezpieczenia nieobowiązkowe mogą być uznane za kwalifikowalne pod warunkiem, że ubezpieczenia te są zalecane przez IZ/IP/IW PO.¹¹
- 4) Wydatki, poniesione na ubezpieczenia mogą być kwalifikowalne jedynie w okresie realizacji projektu, tj. z wyłączeniem wydatków w fazie eksploatacyjnej (stanowiącej koszty operacyjne projektu). W sytuacji uzyskania odszkodowania, środki powinny być w pierwszej kolejności przeznaczone na odtworzenie zniszczonej infrastruktury. W innym wypadku wszelkie korzyści finansowe uzyskane przez beneficjenta, w tym z tytułu wypłat ubezpieczenia związanego z projektem, muszą być zwrócone proporcjonalnie do wysokości udziału dofinansowania UE w wydatkach kwalifikowalnych projektu.
- 5) Wydatki na grzywny, kary finansowe, wydatki związane z funkcjonowaniem komisji rozjemczych, wydatki związane ze sprawami sądowymi (w tym wydatki związane z przygotowaniem i obsługą prawną spraw sądowych) oraz koszty realizacji ewentualnych postanowień wydanych przez sąd bądź komisje rozjemcze nie są kwalifikowalne – z wyjątkiem wydatków związanych z odzyskiwaniem kwot nienależnie wypłaconych po akceptacji IZ PO, wydatków wynikających z zastosowania procedur odwoławczych oraz wydatków wynikających z zastosowania mechanizmu waloryzacji ceny i wydatków wynikających ze zwiększenia wynagrodzenia wykonawcy dokonanego w drodze orzeczenia sądu, o którym mowa w art. 3571 Kodeksu Cywilnego oraz ze zwiększenia wynagrodzenia ryczałtowego na mocy wyroku sądu, o którym mowa w art. 632 § 2 Kodeksu Cywilnego.

---

¹¹ IZ PO zaleca m.in. stosowanie ubezpieczeń w przypadku projektów realizowanych na terenach zagrożonych powodzią, co do których występuje uzasadniona obawa, że mogą zostać dotknięte skutkami powodzi.

6.12 Techniki finansowania środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych¹²

- 1) Koszty pozyskania środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych niezbędnych do realizacji projektu mogą zostać uznane za kwalifikowalne, o ile ww. pozyskanie nastąpiło poprzez zastosowanie najbardziej efektywnej dla danego przypadku metody (zakup, amortyzacja, leasing itp.) uwzględniając przedmiot i cel danego projektu.
- 2) IZ PO zapewnia, że beneficjent uzasadnia konieczność pozyskania środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych niezbędnych do realizacji projektu we wniosku o dofinansowanie projektu, które uwzględnia w szczególności:
  - a) okres realizacji projektu,
  - b) środki trwałe oraz wartości niematerialne i prawne będące w posiadaniu beneficjenta, jak również środki trwałe oraz wartości niematerialne i prawne nabyte w ramach projektów współfinansowanych ze środków publicznych.
  - c) wybór metody pozyskania środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych niezbędnych do realizacji projektu.

6.12.1 Zakup środków trwałych i wartości niematerialnych i prawnych

- 1) Środki trwałe ze względu na sposób ich wykorzystania w ramach i na rzecz projektu dzielą się na:
  - a) środki trwałe na stałe zainstalowane w projekcie stanowiące część wydatków inwestycyjnych projektu, o ile zakup tych środków jest celem projektu,
  - b) przenośne środki trwałe stanowiące część wydatków inwestycyjnych projektu, o ile zakup tych środków jest celem projektu,
  - c) środki trwałe wykorzystywane w celu wspomagania procesu wdrażania projektu (np. rzutnik na szkolenia).

---

¹² Pojęcia należy definiować zgodnie z przepisami prawa krajowego, w szczególności ustawą z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości. (Dz. U. z 2013 r. poz.330, z późn. zm.).

- 2) Środki trwałe, o których mowa w pkt 1 lit. a i b, mogą stanowić wydatek kwalifikowalny w całości lub części swojej wartości zgodnie ze wskazaniem beneficjanta opartym o faktyczne wykorzystanie środka trwałego na potrzeby projektu oraz w oparciu o ewentualne dodatkowe zasady kwalifikowalności wydane przez IZ PO.
- 3) Środki trwałe, o których mowa w pkt 1 lit. c, mogą stanowić wydatek kwalifikowalny wyłącznie w wysokości odpowiadającej odpisom amortyzacyjnym za okres, w którym były one wykorzystywane na rzecz projektu. Wartość rezydualna (księgowa wartość likwidacyjna) środka trwałego po zakończeniu realizacji projektu nie stanowi wydatku kwalifikowalnego.
- 4) Jeżeli środki trwałe, o których mowa w pkt 1 lit. c wykorzystywane są także do innych zadań niż te założone w projekcie, kwalifikują się do współfinansowania w wysokości odpowiadającej odpisom amortyzacyjnym dokonany w okresie realizacji projektu, proporcjonalnie do ich wykorzystania w celu realizacji projektu. W takim przypadku stosuje się Podrozdział 6.12.2.
- 5) Koszty pozyskania środków trwałych szacowane są we wniosku o dofinansowanie projektu.
- 6) W ramach projektów współfinansowanych z EFS wartość wydatków poniesionych na zakup środków trwałych nie może przekroczyć 10% wszystkich wydatków kwalifikowalnych stanowiących budżet projektu, chyba że inny limit (wyższy lub niższy) wskazano dla danego typu projektów w SZOP. Wydatki ponoszone na zakup środków trwałych powyżej dopuszczalnej kwoty określonej w zatwierdzonym wniosku o dofinansowanie projektu są niekwalifikowalne.
- 7) Wydatki związane z zakupem wartości niematerialnych i prawnych kwalifikują się do współfinansowania pod warunkiem, że wartości te będą ujęte w ewidencji księgowej.
- 8) Zakup używanych środków trwałych jest kosztem kwalifikowalnym, jeśli spełnione są wszystkie wymienione poniżej warunki:
  - a) sprzedający środek trwały wystawił deklarację określającą jego pochodzenie,
  - b) sprzedający środek trwały potwierdził w deklaracji, że dany środek nie został zakupiony z pomocy krajowej lub unijnej,
  - c) cena zakupu używanego środka trwałego nie przekracza jego wartości rynkowej i jest niższa niż koszt podobnego nowego sprzętu.

6.12.2 Amortyzacja środków trwałych i wartości niematerialnych i prawnych

- 1) Koszty amortyzacji aktywów trwałych, zarówno środków trwałych, jak i wartości niematerialnych i prawnych, kwalifikują się do współfinansowania, jeżeli spełnione są łącznie następujące warunki:
  - a) odpisy amortyzacyjne dotyczą aktywów, które są niezbędne do prawidłowej realizacji projektu i bezpośrednio wykorzystywane do jego wdrażania,
  - b) kwalifikowalna wartość odpisów amortyzacyjnych odnosi się wyłącznie do okresu realizacji danego projektu,
  - c) odpisy amortyzacyjne zostały dokonane zgodnie z ustawą z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości,
  - d) w przypadku środków trwałych, wydatki poniesione na ich zakup nie zostały zgłoszone jako wydatki kwalifikowalne, ani też zakup środka trwałego nie był współfinansowany ze środków unijnych ani z dotacji krajowych (dotyczy to sytuacji, w której beneficjent kupuje środek trwały na potrzeby projektu, ale nie chce bądź nie może zrefundować kosztów zakupu),
  - e) odpisy amortyzacyjne dotyczą aktywów, które zostały zakupione w sposób racjonalny i efektywny, tj. ich ceny nie są zawyżone w stosunku do cen i stawek rynkowych.
- 2) W przypadku, gdy aktywa trwałe wykorzystywane są także w innych celach niż realizacja projektu, kwalifikowalna jest tylko ta część odpisu amortyzacyjnego, która odpowiada proporcji wykorzystania aktywów w celu realizacji projektu.
- 3) W przypadku, o którym mowa w pkt 2, wartość rezydualna (księgową wartość likwidacyjną) aktywów trwałych po zakończeniu realizacji projektu nie jest wydatkiem kwalifikowalnym.

6.12.3 Leasing i inne techniki finansowania nie powodujące natychmiastowego przeniesienia prawa własności

Do współfinansowania kwalifikują się wydatki poniesione w związku z zastosowaniem technik finansowania, które nie powodują natychmiastowego przeniesienia prawa własności do danego dobra na beneficjenta (podmiot użytkujący), w tym w szczególności wydatki poniesione w związku z zastosowaniem leasingu oraz IRU.

- 1) W przypadku zastosowania w ramach projektu finansowania w drodze leasingu, wydatkiem kwalifikującym się do współfinansowania jest część raty leasingowej

związanej ze spłatą kapitału przedmiotu umowy leasingu przez beneficjenta, z zastrzeżeniem pkt 3 Podrozdziału 6.12.3.1.

- 2) Dowodem faktycznego poniesienia wydatku jest dokument potwierdzający opłacenie raty leasingowej, z zastrzeżeniem pkt 3 Podrozdziału 6.12.3.1.
- 3) Maksymalna kwota wydatków kwalifikowalnych nie może przekroczyć rynkowej wartości dobra będącego przedmiotem leasingu. Oznacza to, że kwota kwalifikująca się do współfinansowania nie może być wyższa, niż:
  - a) kwota, na którą opiewa dowód zakupu wystawiony leasingodawcy przez dostawcę współfinansowanego dobra – w przypadku dóbr zakupionych nie wcześniej niż w okresie 12 miesięcy przed złożeniem przez beneficjenta wniosku o dofinansowanie projektu,
  - b) rynkowa wartość dobra będącego przedmiotem leasingu określona w wycenie sporządzonej przez uprawnionego rzeczoznawcę lub w wycenie sporządzonej w oparciu o metodologię przedstawioną przez beneficjenta – w przypadku dóbr zakupionych wcześniej niż w okresie 12 miesięcy przed złożeniem przez beneficjenta wniosku o dofinansowanie projektu. Wycena może zostać zastąpiona udokumentowaniem wyboru przedmiotu leasingu w procedurze przetargowej. Decyzja dotycząca dopuszczalnych sposobów wyceny dobra będącego przedmiotem leasingu podejmuje IZ PO.
- 4) Środki w ramach pomocy unijnej na realizację umów leasingu są wypłacane leasingobiorcy zgodnie z faktycznie spłacanymi ratami leasingu, z zastrzeżeniem pkt 3 Podrozdziału 6.12.3.1.
- 5) W przypadku, gdy okres obowiązywania umowy leasingu przekracza końcową datę kwalifikowalności wydatków, wydatkami kwalifikującymi się do współfinansowania są, z zastrzeżeniem pkt 3 Podrozdziału 6.12.3.1., wyłącznie raty leasingowe, których termin płatności przypada na okres ponoszenia wydatków kwalifikowalnych określonych w umowie o dofinansowanie oraz faktycznie zapłacone w tym okresie.
- 6) Wydatkami niekwalifikującymi się do współfinansowania są wydatki związane z umową leasingu, w tym w szczególności:
  - a) marża finansującego,
  - b) opłaty ubezpieczeniowe,
  - c) podatek,
  - d) koszty ogólne,

- e) odsetki od refinansowania kosztów,
  - f) koszty montażu oraz dostosowania środków trwałych do używania,
  - g) koszty wymiany części związanych z leasingowanym sprzętem,
  - h) pozostałe wydatki, inne niż wyszczególnione w pkt 1 niniejszej sekcji oraz w pkt 3 Podsekcji 6.12.3.1
- 7) Do współfinansowania kwalifikują się następujące formy leasingu: leasing finansowy, leasing operacyjny oraz leasing zwrotny.

6.12.3.1 Szczegółowe warunki kwalifikowalności wydatków w przypadku leasingu finansowego

- 1) Istotą leasingu finansowego, zgodnie z KSR nr 5 „Leasing, najem i dzierżawa”, jest taka umowa leasingu, w ramach której ryzyko oraz pożytki z tytułu korzystania z przedmiotu leasingu przeniesione są na leasingobiorcę (beneficjenta współfinansowanego projektu). Umowa ta często zawiera opcję nabycia przedmiotu leasingu lub przewiduje minimalny okres leasingowy odpowiadający okresowi użytkowania aktywów, będących przedmiotem leasingu.
- 2) W przypadku, gdy przepisy prawa podatkowego przewidują dla umowy leasingu wystawienie jednej faktury w dniu zawarcia umowy, a refundacja następuje na rzecz leasingobiorcy, dowodem poniesienia wydatku jest harmonogram spłat wraz z informacją o płatnościach i wyciągiem bankowym.
- 3) W przypadku, gdy partnerem beneficjenta jest firma leasingowa (leasingodawca), oraz zachowane są warunki ogólne, o których mowa w podrozdziale 6.12.3, do współfinansowania może kwalifikować się wydatek poniesiony przez leasingodawcę na zakup dobra leasingowanego beneficjentowi w związku z realizacją projektu. W takim przypadku wydatki poniesione przez beneficjenta na opłacenie rat związanych z leasingiem tego dobra stanowią wydatki niekwalifikowalne.
- 4) W sytuacji, o której mowa w pkt 3, dowodem poniesienia wydatku jest faktura zakupu wystawiona na leasingodawcę lub równoważny dokument księgowy.
- 5) W przypadku przedstawienia przez beneficjenta propozycji współfinansowania leasingowanego dobra na zasadach określonych w pkt 3, instytucja dokonująca oceny wniosku o dofinansowanie projektu powinna zwrócić szczególną uwagę, czy

zastosowanie tej formy leasingu jest uzasadnione i ekonomicznie efektywne w porównaniu z opcją leasingu operacyjnego.

6.12.3.2 Leasing operacyjny

- 1) Istotą leasingu operacyjnego, zgodnie z KSR nr 5 „Leasing, najem i dzierżawa”, jest taka umowa leasingu, w ramach której ryzyko oraz pożytki z tytułu posiadania przedmiotu leasingu nie są zasadniczo w całości przeniesione na leasingobiorcę (beneficjenta), a okres użytkowania przedmiotu leasingu może być krótszy niż okres jego gospodarczej używalności (okres amortyzacji).

6.12.3.3 Szczegółowe warunki kwalifikowalności wydatków w przypadku leasingu zwrotnego

- 1) Istotą leasingu zwrotnego, zgodnie z KSR nr 5 „Leasing, najem i dzierżawa”, jest powiązanie umowy leasingu z poprzedzającą ją umową sprzedaży. W przypadku zawarcia transakcji leasingu zwrotnego, beneficjent sprzedaje posiadane dobro firmie leasingowej i równocześnie uzyskuje prawo do jego dalszego użytkowania, na warunkach ustalonych w umowie leasingu. Dzięki takiej operacji beneficjent, pomimo sprzedaży danego dobra leasingodawcy, nadal z niego korzysta, płacąc raty leasingowe związane z jego użytkowaniem.
- 2) Część kapitałowa raty leasingowej płacona przez leasingobiorcę w ramach leasingu zwrotnego jest wydatkiem kwalifikującym się do współfinansowania. Należy jednak pamiętać, że współfinansowanie UE nie może posłużyć do ponownego nabycia danego dobra.

6.12.3.4 Umowa IRU

- 1) IRU¹³ oznacza rzeczywiste, długookresowe (najczęściej na około 20 lat, aczkolwiek w praktyce stosowane są również umowy na krótszy okres) nabycie uprawnień do wyłącznego używania infrastruktury telekomunikacyjnej (najczęściej kanalizacji kablowej, kabla lub włókna światłowodowego), pozwalające na działanie przez nabywającego w sferze finansowosięgowej, jak gdyby był właścicielem infrastruktury.

---

¹³ IRU (ang. Indefeasible Right of Use) to nieodwoływalne prawo używania.

- 2) IRU nie zostało zdefiniowane w polskim kodeksie, niemniej może funkcjonować jako umowa dzierżawy¹⁴ w rozumieniu art. 693 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (Dz. U. z 1964 r. Nr 16, poz. 93 z późn. zm.)¹⁵.
- 3) W zależności od szczegółowych postanowień, umowę IRU można również kształtować jako specyficzną umowę leasingu operacyjnego lub umowę leasingu finansowego¹⁶.
- 4) Każda z tych umów wymaga istotnej modyfikacji reguł kodeksowych, by oddać istotę IRU, co objawia się głównie w modyfikacji warunków płatności (umowa dzierżawy zakłada płatność świadczenia okresowego w postaci czynszu, a umowa podobna do leasingu finansowego zakłada płatność wynagrodzenia w ratach, tymczasem IRU to płatność jednorazowa na początku umowy i następnie opłaty miesięczne kalkulowane w oparciu o koszty utrzymania infrastruktury przez właściciela).
- 5) W typowej umowie IRU korzystający nie ma opcji nabycia własności infrastruktury po zakończeniu umowy.

6.12.3.5 Inne techniki finansowania

Wydatki poniesione w związku z zastosowaniem innych technik finansowania kwalifikują się do współfinansowania z funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności, jeśli zostaną spełnione następujące warunki:

- a) wydatki związane z zastosowaniem technik finansowania zostaną wskazane we wniosku o dofinansowanie projektu lub dokumentacji stanowiącej załącznik do wniosku o dofinansowanie bądź umowy o dofinansowanie oraz zostaną odpowiednio udokumentowane w toku realizacji projektu,
- b) zastosowanie tych technik finansowania jest najbardziej efektywną metodą pozyskania danego dobra.

---

¹⁴ Umowa IRU nigdy nie jest umową dzierżawy łączy w rozumieniu usługi telekomunikacyjnej, bowiem wymaga oddania rzeczy do używania, co nie następuje w przypadku świadczenia usługi telekomunikacyjnej.

¹⁵ Umowa IRU nie jest umową kodeksową, lecz wykształciła się w praktyce obrotu w sektorze telekomunikacyjnym.

¹⁶ Szersze wyjaśnienia, oraz skutki zastosowania konstrukcji takich umów znajdują się w opinii prawnej *Wyjaśnienie statusu kwalifikowalności opłat za dzierżawę, w tym IRU, w programie operacyjnym rozwój polski wschodniej oraz 16 regionalnych programach operacyjnych, wyjaśniające jednocześnie czym jest „iru”*, przygotowanej na zlecenie Prezesa Urzędu Komunikacji Elektronicznej, dostępne na stronie www.polskaszerkopasmowa.pl.

6.13 Podatek od towarów i usług oraz inne podatki i opłaty

- 1) Podatek od towarów i usług (VAT) może być uznany za wydatek kwalifikowalny tylko wtedy gdy:
  - a) został faktycznie poniesiony przez beneficjenta, oraz
  - b) beneficjent nie ma prawnej możliwości odzyskania podatku VAT.
- 2) Możliwość odzyskania podatku VAT rozpatruje się zgodnie z przepisami ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług oraz rozporządzeń do tej ustawy.
- 3) IZ PO zapewnia, że wraz z wnioskiem o dofinansowanie projektu beneficjent składa oświadczenie dotyczące możliwości odzyskania podatku VAT poniesionego w związku z realizacją projektu. Oświadczenie powinno zostać zaktualizowane w przypadku nabycia przez beneficjenta prawa do odzyskania podatku VAT.
- 4) Inne podatki i opłaty, które wynikają ze współfinansowania przez fundusze strukturalne lub Fundusz Spójności, nie stanowią wydatków kwalifikowalnych, chyba że zostały rzeczywiście i ostatecznie poniesione przez beneficjenta.

6.14 Kwalifikowalność działań informacyjno-promocyjnych

- 1) Wydatki związane z działaniami informacyjno-promocyjnymi stanowią wydatki kwalifikowalne w ramach realizowanych projektów.
- 2) Wydatki, o których mowa w pkt 1, ponoszone są zgodnie z warunkami i procedurami określonymi w *Wytycznych* oraz pozostałymi warunkami i procedurami określonymi przez ministra właściwego do spraw. rozwoju regionalnego w zakresie informacji i promocji.

6.15 Koszty pośrednie

- 1) Koszty pośrednie to koszty niezbędne do realizacji projektu, ale nie dotyczące bezpośrednio głównego przedmiotu projektu.
- 2) W przypadku projektów współfinansowanych z EFS kosztami pośrednimi są koszty, o których mowa w Podrozdziale 8.4.
- 3) Koszty pośrednie mogą być rozliczane na dwa sposoby:
  - a) ryczałtem, zgodnie z zasadami przedstawionymi w podrozdziale 6.6 i według progów procentowych ustalanych przez IZ PO,

- b) na podstawie rzeczywiście poniesionych wydatków (tj. z pełnym udokumentowaniem wydatków).
- 4) Wybór jednego z ww. sposobów rozliczania kosztów pośrednich następuje najpóźniej na etapie podpisania umowy o dofinansowanie projektu, z zastrzeżeniem Podrozdziału 8.4.

6.16 Koszty związane z angażowaniem personelu

- 1) Wydatki związane z wynagrodzeniem personelu są ponoszone zgodnie z przepisami krajowymi, w szczególności zgodnie z ustawą z dnia 26 czerwca 1974 r. - Kodeks pracy (Dz. U. z 1998 r. Nr 21, poz. 94, z późn. zm.) oraz z Kodeksem Cywilnym.
- 2) W ramach wynagrodzenia personelu, kwalifikowalne są wszystkie składniki wynagrodzenia, w szczególności wynagrodzenie brutto, składki pracodawcy na ubezpieczenia społeczne, składki na Fundusz Pracy oraz wydatki ponoszone na Pracowniczy Program Emerytalny zgodnie z ustawą z dnia 20 kwietnia 2004 r. o pracowniczych programach emerytalnych (Dz. U. Nr 116, poz. 1207, z późn. zm.).
- 3) W ramach wynagrodzenia personelu, wpłaty dokonywane przez pracodawców zgodnie z ustawą z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2011 r. Nr 127, poz. 721, z późn. zm.) na Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, zwany dalej „PFRON”, nie są wydatkiem kwalifikowalnym.
- 4) W ramach projektu nie są kwalifikowalne nagrody jubileuszowe i odprawy pracownicze dla personelu projektu.
- 5) Dodatkowe wynagrodzenie roczne personelu projektu jest kwalifikowalne wyłącznie, jeżeli wynika z przepisów prawa pracy¹⁷ i odpowiada proporcji, w której wynagrodzenie będące podstawą jego naliczenia jest rozliczane w ramach projektu.
- 6) Niekwalifikowalne jest wynagrodzenie personelu projektu zatrudnionego jednocześnie w instytucji uczestniczącej w realizacji PO ¹⁸ na podstawie stosunku pracy, chyba że nie zachodzi konflikt interesów¹⁹ lub podwójne finansowanie.

---

¹⁷ W rozumieniu zgodnym z art. 9 § 1 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. - Kodeks pracy, tj. z Kodeksu pracy, innych ustaw i aktów wykonawczych regulujących prawa i obowiązki pracowników i pracodawców, układów zbiorowych pracy, innych opartych na ustawie porozumieniach zbiorowych, regulaminach i statutach określających prawa i obowiązki stron stosunku pracy.

¹⁸ Jako *instytucję uczestniczącą w realizacji PO* rozumie się IZ PO, IP PO, IW PO.

¹⁹ Konflikt interesów jest rozumiany jako naruszenie zasady bezinteresowności i bezstronności, tj. w szczególności: przyjmowanie jakiegokolwiek formy zapłaty za wykonywanie zadań mających związek lub kolidujących ze stanowiskiem

- 7) Wydatki związane z zaangażowaniem osoby dysponującej środkami dofinansowania projektu są kwalifikowalne, o ile osoba ta nie była prawomocnie skazana za przestępstwo przeciwko mieniu, przeciwko obrotowi gospodarczemu, przeciwko działalności instytucji państwowych oraz samorządu terytorialnego, przeciwko wiarygodności dokumentów lub za przestępstwo skarbowe.
- 8) Wydatki związane z zaangażowaniem osoby wykonującej zadania w projekcie lub projektach są kwalifikowalne, o ile:
- a) obciążenie z tego wynikające, nie wyklucza możliwości prawidłowej i efektywnej realizacji wszystkich zadań powierzonych danej osobie;
  - b) łączne zaangażowanie zawodowe tej osoby w realizację wszystkich projektów finansowanych z funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności oraz działań finansowanych z innych źródeł, w tym środków własnych beneficjenta i innych podmiotów, nie przekracza 250 godzin miesięcznie.

Spełnienie warunków, o których mowa w lit. a i b, należy zweryfikować przed zaangażowaniem osoby do projektu. Warunki powinny być spełnione w całym okresie kwalifikowania wynagrodzenia danej osoby w tym projekcie.

- 9) Wydatki związane z zaangażowaniem personelu w więcej niż jednym projekcie są kwalifikowalne, o ile osoba stanowiąca personel projektu:
- a) prowadzi ewidencję godzin i zadań realizowanych w ramach wszystkich projektów finansowanych z funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności, z wyłączeniem przypadku, gdy osoba ta wykonuje wszystkie zadania na podstawie jednego stosunku pracy;
  - b) przekazuje beneficjentowi ewidencję, o której mowa w lit. a, w odniesieniu do okresu wykonywania zadań w ramach projektu beneficjenta.
- 10) Wydatki związane z zaangażowaniem personelu projektu są kwalifikowalne, o ile ewidencja, o której mowa w pkt 9 lit. b, jest rejestrowana w systemie informatycznym przez beneficjenta lub personel projektu zgodnie z *Wytocznymi w zakresie warunków gromadzenia i przekazywania danych w formie elektronicznej* oraz umową o dofinansowanie.

---

służbowym, podejmowanie dodatkowego zatrudnienia lub zajęcia zarobkowego mogącego mieć negatywny wpływ na sprawy prowadzone w ramach obowiązków służbowych, prowadzenie szkoleń, o ile mogłyby to mieć negatywny wpływ na bezstronność prowadzenia spraw służbowych.

- 11) Wydatki na wynagrodzenie personelu są kwalifikowalne pod warunkiem, że ich wysokość odpowiada stawkom stosowanym u beneficjenta poza projektami współfinansowanymi z funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności na analogicznych stanowiskach. Dotyczy to również pozostałych składników wynagrodzenia personelu, w tym nagród i premii.
- 12) Koszty związane z wyposażeniem stanowiska pracy personelu projektu są kwalifikowalne w pełnej wysokości wyłącznie w przypadku wyposażenia stanowiska pracy personelu projektu zatrudnionego na podstawie stosunku pracy w wymiarze co najmniej ½ etatu.
- 13) W przypadku projektów partnerskich nie jest dopuszczalne angażowanie pracowników lub współpracowników partnerów przez beneficjenta i odwrotnie.

6.16.1 Stosunek pracy

- 1) Umowa o pracę z osobą stanowiącą personel projektu obejmuje wszystkie zadania wykonywane przez tę osobę w ramach projektu lub projektów realizowanych przez beneficjenta, co jest odpowiednio udokumentowane zgodnie z pkt. 2 lit. c. Tym samym, nie jest możliwe angażowanie takiej osoby przez beneficjenta do realizacji żadnych zadań w ramach tego lub innego projektu na podstawie stosunku cywilnoprawnego.
- 2) W przypadku zatrudniania personelu na podstawie stosunku pracy, wydatki na wynagrodzenie personelu są kwalifikowalne, jeżeli są spełnione łącznie następujące warunki:
  - a) pracownik jest zatrudniony lub oddelegowany²⁰ w celu realizacji zadań związanych bezpośrednio z realizacją projektu,
  - b) okres zatrudnienia lub oddelegowania jest kwalifikowalny wyłącznie do końcowej daty kwalifikowalności wydatków wyznaczonej w umowie o dofinansowanie; powyższe nie oznacza, że stosunek pracy nie może trwać dłużej niż okres realizacji projektu,
  - c) zatrudnienie lub oddelegowanie do pełnienia zadań związanych z realizacją projektu jest odpowiednio udokumentowane postanowieniami umowy o pracę²¹ lub zakresem czynności służbowych pracownika lub opisem stanowiska pracy; przez odpowiednie

---

²⁰ Oddelegowanie należy rozumieć jako zmianę obowiązków służbowych pracownika na okres realizacji projektu (okres ten może wynosić więcej niż 3 miesiące).

²¹ Na potrzeby sekcji pod pojęciem „umowa o pracę” rozumie się również inne dokumenty, wskazane w ustawie z dnia 26 czerwca 1974 r. - Kodeks pracy, stanowiące podstawę nawiązania stosunku pracy.

udokumentowanie należy rozumieć m.in. wskazanie w ww. dokumentach wszystkich zadań, które dana osoba będzie wykonywała w ramach projektu.

- 3) W przypadku gdy osoba stanowiąca personel projektu jest pracownikiem beneficjenta, jej zaangażowanie do projektu lub projektów może mieć miejsce wyłącznie na podstawie stosunku pracy.
- 4) Jeżeli umowa o pracę tylko w części obejmuje zadania w ramach projektu (np. na ½ etatu, ¼ etatu w ramach projektu), wydatki związane z wynagrodzeniem w ramach projektu są kwalifikowalne, o ile:
  - a) zadania związane z realizacją projektu zostaną wyraźnie wyodrębnione w umowie o pracę lub zakresie czynności służbowych pracownika lub opisie stanowiska pracy,
  - b) zakres zadań związanych z realizacją projektu stanowi podstawę do określenia proporcji faktycznego zaangażowania pracownika w realizację projektu w stosunku do czasu pracy wynikającego z umowy o pracę tego pracownika,
  - c) wydatek związany z wynagrodzeniem personelu projektu odpowiada proporcji, o której mowa w lit. b.

Prawidłowość wyliczenia proporcji faktycznego zaangażowania pracownika w realizację projektu może podlegać kontroli.

- 5) Wydatkami kwalifikowalnymi w przypadku wynagrodzenia personelu mogą być również nagrody, z wyłączeniem nagrody jubileuszowej, lub premie, z zastrzeżeniem pkt 8, o ile są spełnione następujące warunki:
  - a) nagrody lub premie zostały przewidziane w regulaminie pracy lub regulaminie wynagradzania danej instytucji lub też innych właściwych przepisach prawa pracy,
  - b) nagrody lub premie zostały wprowadzone w danej instytucji nie później niż 6 miesięcy przed złożeniem wniosku o dofinansowanie,
  - c) nagrody lub premie potencjalnie obejmują wszystkich pracowników danej instytucji, a zasady ich przyznawania są takie same w przypadku personelu zaangażowanego do realizacji projektów oraz pozostałych pracowników beneficjenta,
  - d) nagrody lub premie przyznawane są w związku z zaangażowaniem do realizacji zadań związanych z PO na podstawie stosunku pracy.
- 6) Wydatkami kwalifikowalnymi związanymi z wynagrodzeniem personelu mogą być również dodatki do wynagrodzeń, o ile zostały przyznane zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa pracy, z zastrzeżeniem pkt 7 i 8.
- 7) Dodatek może być kwalifikowalny, o ile spełnione zostaną następujące warunki:

- a) możliwość przyznania dodatku wynika z bezpośrednio z obowiązującego prawa,
  - b) dodatek jest kwalifikowalny w ramach PO wyłącznie w okresie kwalifikowalności, tj. w okresie nie dłuższym niż okres realizacji projektu, do którego dana osoba jest zaangażowana,
  - c) wysokość dodatku uzależniona jest od zakresu dodatkowych obowiązków, przy czym w przypadku wykonywania zadań w kilku projektach u tego samego beneficjenta personelowi projektu przyznawany jest wyłącznie jeden dodatek rozliczany proporcjonalnie do zaangażowania pracownika w dany projekt.
- 8) Nagrody i dodatki, o których mowa w pkt 5 - 7, są kwalifikowalne do wysokości 40% wynagrodzenia podstawowego wraz ze składnikami, o których mowa w podrozdziale 6.16 pkt 2, 3 i 5, z zastrzeżeniem, że przekroczenie tego limitu może wynikać wyłącznie z aktów prawa powszechnie obowiązującego.

6.16.2 Stosunek cywilnoprawny

- 1) Wydatki poniesione na wynagrodzenie personelu zaangażowanego na podstawie stosunku cywilnoprawnego (umowa zlecenie, umowa o dzieło, kontrakt menadżerski) są kwalifikowalne, z zastrzeżeniem warunków określonych w niniejszym Podrozdziale.
- 2) Wydatki poniesione na wynagrodzenie osoby zaangażowanej do projektu na podstawie umowy cywilnoprawnej, która jest jednocześnie pracownikiem beneficjenta, są niekwalifikowalne.
- 3) Rozliczenie umowy zlecenia następuje na podstawie protokołu odbioru wskazującego szczegółowy zakres wykonanych czynności oraz liczbę godzin dotyczących realizacji danej umowy.
- 4) Wydatki poniesione na wynagrodzenie personelu zaangażowanego na podstawie umowy o dzieło są kwalifikowalne, jeżeli:
  - a) charakter zadań uzasadnia zawarcie umowy o dzieło,
  - b) rozliczenie umowy następuje na podstawie protokołu odbioru dzieła.

6.16.3 Osoby samozatrudnione

- 1) Kwalifikowalne jest wynagrodzenie osoby fizycznej prowadzącej działalność gospodarczą wykonującej osobiście zadania w ramach projektu, pod warunkiem

wyraźnego wskazania tej formy zaangażowania oraz określenia zakresu obowiązków tej osoby we wniosku o dofinansowanie.

- 2) Wysokość wynagrodzenia, o którym mowa w pkt 1, wynika z wniosku o dofinansowanie.
- 3) Poniesienie wydatku na wynagrodzenie, o którym mowa w pkt 1, jest dokumentowane dokumentem księgowym, np. notą obciążeniową.
- 4) Przepisy niniejszej sekcji mają również zastosowanie do osób współpracujących w rozumieniu ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych.
- 5) Przepisy niniejszej sekcji nie mają zastosowania do osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą i wykonujących zadania w ramach projektu na podstawie stosunku cywilnoprawnego.

6.17 Reguła proporcjonalności

- 1) Należy osiągnąć i/lub zachować wskaźniki zgodnie z umową o dofinansowanie.
- 2) Nieosiągnięcie lub niezachowanie wskaźników, o których mowa w pkt. 1, może oznaczać nieprawidłowość oraz skutkować nałożeniem korekty finansowej.
- 3) Warunki monitorowania wskaźników, o których mowa w pkt. 1, określa IZ PO na podstawie wytycznych horyzontalnych w zakresie trybu i zakresu sprawozdawczości oraz monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów operacyjnych.

7 Rozdział - Szczegółowe zasady kwalifikowalności wydatków dla Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego oraz Funduszu Spójności

7.1 Zasięg geograficzny kwalifikowalności dla EFRR oraz FS

- 1) IZ PO może zgodzić się, aby projekt był realizowany poza obszarem objętym PO, ale na terytorium UE, pod warunkiem że spełnione są jednocześnie wszystkie następujące warunki:
  - a) projekt przynosi korzyść dla obszaru objętego programem,
  - b) łączna kwota przydzielona w ramach PO projektom zlokalizowanym poza obszarem objętym PO nie przekracza 15 % wsparcia z EFRR, Funduszu Spójności na poziomie priorytetu,
  - c) komitet monitorujący wyraził zgodę na projekt lub rodzaje projektów, których to dotyczy,
  - d) obowiązki instytucji zarządzających programem w odniesieniu do zarządzania, kontroli i audytu projektu są pełnione przez organy odpowiedzialne za program, w ramach którego udziela się wsparcia danemu projektowi, lub organy te zawierają umowy z organami na obszarze, na którym dany projekt jest realizowany.
- 2) W przypadku projektów dotyczących działań promocyjnych wydatki mogą być ponoszone poza terytorium UE, pod warunkiem że projekt przynosi korzyść dla obszaru objętego programem oraz zobowiązania IZ PO w odniesieniu do zarządzania, kontroli i audytu projektu są pełnione przez organy odpowiedzialne za program, w ramach którego udziela się wsparcia danemu projektowi, lub organy te zawierają umowy z organami na obszarze, na którym dany projekt jest realizowany.

7.2 Dokumentacja niezbędna do przygotowania projektu

- 1) Do współfinansowania kwalifikują się wydatki poniesione na opracowanie dokumentacji związanej z przygotowaniem projektu, w szczególności:
  - a) biznes planu lub studium wykonalności lub ich elementów,
  - b) oceny oddziaływania na środowisko,
  - c) map lub szkiców sytuujących projekt,
  - d) niezbędnych decyzji administracyjnych,

- e) innej niezbędnej dokumentacji technicznej lub finansowej, o ile jej opracowanie jest niezbędne do przygotowania lub realizacji projektu, z wyjątkiem wypełnienia formularza wniosku o dofinansowanie oraz wniosku o potwierdzenie wkładu finansowego w przypadku dużych projektów.

7.3 Projekty generujące dochód po ukończeniu realizacji

- 1) Projekt generujący dochód po ukończeniu realizacji, w rozumieniu art. 61 rozporządzenia ogólnego, jest to projekt współfinansowany z EFRR lub FS, którego całkowity koszt kwalifikowalny przekracza 1 mln EUR, obejmujący inwestycje w infrastrukturę, korzystanie z której podlega opłatom bezpośrednio ponoszonym przez korzystających oraz wszelkie projekty pociągające za sobą sprzedaż gruntów lub budynków lub dzierżawę gruntów lub najem budynków lub wszelkie inne odpłatne świadczenia, dla których wartość bieżąca przychodów przewyższa wartość bieżącą kosztów operacyjnych w danym okresie referencyjnym.
- 2) Projektami generującymi dochód nie są projekty, o których mowa w art. 61 ust. 7 i 8 rozporządzenia ogólnego. Są to m.in. projekty, dla których wsparcie związane jest z instrumentami inżynierii finansowej, projekty współfinansowane z EFS, projekty, w których zastosowano kwoty ryczałtowe lub standardowe stawki jednostkowe, projekty pomocy technicznej oraz projekty, dla których wsparcie w ramach programu stanowi:
  - a) pomoc *de minimis*,
  - b) zgodną z rynkiem wewnętrznym pomoc państwa dla MŚP, gdy stosuje się limit w zakresie dopuszczalnej intensywności lub kwoty pomocy państwa,
  - c) zgodną z rynkiem wewnętrznym pomoc państwa, gdy przeprowadzono indywidualną weryfikację potrzeb w zakresie finansowania zgodnie z mającymi zastosowanie przepisami dotyczącymi pomocy państwa.
- 3) Koszty kwalifikowalne projektu są z góry pomniejszane z uwzględnieniem potencjału generowania dochodów przez dany projekt w konkretnym okresie odniesienia (okresie referencyjnym) obejmującym zarówno realizację projektu, jak i okres po jego ukończeniu.
- 4) Potencjalne dochody są określane w dokumentacji wniosku o dofinansowanie za pomocą jednej z następujących metod:
  - a) zastosowanie zryczałtowanej stawki procentowej dochodów dla danego typu projektu,

- b) obliczanie bieżącej wartości dochodu z projektu, z uwzględnieniem właściwego okresu odniesienia, spodziewanej rentowności, biorąc pod uwagę zastosowanie zasady „zanieczyszczający płaci” oraz, w stosownych przypadkach, zasady sprawiedliwości w powiązaniu ze względną zamożnością danego państwa członkowskiego.
- 5) Jako alternatywny sposób zastosowania metody zryczałtowanej stawki procentowej dochodu możliwe jest zastosowanie rozwiązania polegającego na obniżeniu stopy dofinansowania na poziomie osi priorytetowej lub działania, zgodnie z zasadami określonymi w art. 61 ust. 5 rozporządzenia ogólnego. Powyższe rozwiązanie jest równoznaczne z faktem, że dochody nie są odejmowane od kwalifikowalnych wydatków projektu.
- 6) Wydatki kwalifikowalne poniesione w związku z realizacją projektu generującego dochód po ukończeniu nie mogą przekroczyć bieżącej wartości kosztu inwestycji pomniejszonej o bieżącą wartość dochodu z inwestycji (określoną zgodnie z jedną z metod opisaną w pkt 4) w okresie referencyjnym.
- 7) W przypadku, gdy nie ma możliwości obiektywnego oszacowania dochodów z wyprzedzeniem zgodnie z metodami określonymi w pkt 4, dochód wytworzony w okresie trzech lat od zakończenia projektu lub do terminu na złożenie dokumentów dotyczących zamknięcia programu określonego w przepisach dotyczących poszczególnych funduszy, w zależności od tego, która data jest wcześniejsza, podlega zwrotowi przez beneficjenta i jest odliczany od wydatków deklarowanych KE.
- 8) Metodologia obliczania i przedstawiania w projekcie generowanego dochodu jest przedmiotem odrębnych wytycznych ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego..

7.4 Zakup nieruchomości

- 1) Łączna kwota wydatków kwalifikowalnych związanych bezpośrednio z nabyciem nieruchomości opisanych w niniejszym Podrozdziale oraz Podrozdziale 6.10 (wkład niepieniężny), a więc w szczególności:
- a) wydatków poniesionych na nabycie nieruchomości zarówno zabudowanych jak i niezabudowanych (w tym poniesionych na odszkodowania za przejęte nieruchomości),

- b) wydatków poniesionych na obowiązkowy wykup nieruchomości wynikający z ustanowienia obszaru ograniczonego użytkowania,
- c) wydatków poniesionych na nabycie prawa użytkowania wieczystego,
- d) wkładu niepieniężnego w postaci nieruchomości bądź prawa użytkowania wieczystego nieruchomości,
- e) wydatków poniesionych na nabycie innych tytułów prawnych do nieruchomości

- nie może przekraczać 10% całkowitych wydatków kwalifikowalnych projektu. W przypadku terenów przemysłowych oraz terenów opuszczonych limit ten wynosi 15%. Podniesienie wysokości przedmiotowego limitu może mieć miejsce w przypadku projektów związanych z ochroną środowiska naturalnego - decyzja w przedmiotowej kwestii należy do IZ/IP/IW i podejmowana jest nie później niż na etapie oceny wniosku o dofinansowanie.

Wydatki kwalifikowane w kategorii „Zakup nieruchomości”	≤ 1/9 x	całkowite wydatki kwalifikowane dla projektu (z wyłączeniem wydatków w kategorii „Zakup nieruchomości”)
---	---------	---

- 2) Limit, o którym mowa powyżej nie ma zastosowania do:
- a) wydatków związanych z nabyciem nieruchomości uregulowanych w Podrozdziale 7.4.1,
  - b) wydatków poniesionych na obowiązkowe odszkodowania wynikające z ustanowienia obszaru ograniczonego użytkowania, niezwiązane z koniecznością wykupu nieruchomości,
  - c) wydatków związanych z adaptacją lub remontem budynku.
- 3) Poza limitem, o którym mowa w pkt 1, zakup nieruchomości kwalifikuje się do współfinansowania, jeżeli dodatkowo są łącznie spełnione następujące warunki:
- a) cena nabycia nie przekracza wartości rynkowej nieruchomości, a jej wartość potwierdzona jest operatem szacunkowym sporządzonym przez uprawnionego rzeczoznawcę w rozumieniu ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami wraz z rozporządzeniami do tej ustawy; wartość nieruchomości powinna być określona na dzień jej zakupu zgodnie z rt.. 156 ust. 3 tej ustawy,
  - b) nieruchomość wykorzystywana jest tylko do celów realizacji projektu, zgodnie z przeznaczeniem określonym w umowie o dofinansowanie,
  - c) nieruchomość jest niezbędna do realizacji projektu,

- d) zakup nieruchomości został przewidziany we wniosku o dofinansowanie i uwzględniony w umowie o dofinansowanie.
- 4) Wydatki poniesione na odszkodowania w związku z realizacją inwestycji celu publicznego, w przypadku wyłączenia dotychczasowego jej właściciela z prawa własności nieruchomości, kwalifikują się do współfinansowania ze środków PO na warunkach określonych w niniejszym Podrozdziale, do wysokości odpowiadającej wartości nabywanego przez Wnioskodawcę prawa, potwierdzonej operatem szacunkowym.
  - 5) Wydatki poniesione na odszkodowania w związku z realizacją inwestycji celu publicznego w przypadku wypowiedzenia umów najmu, dzierżawy, użyczenia, wygaśnięcia trwałego zarządu, wygaśnięcia użytkowania wieczystego i rozwiązania użytkowania mogą być uznane za kwalifikowalne, jeżeli zostaną spełnione odpowiednio warunki, o których mowa w niniejszym Podrozdziale.
  - 6) Warunkiem uznania za kwalifikowalne wydatków poniesionych na odszkodowania jest ustalenie wysokości tych odszkodowań zgodnie z obowiązującymi przepisami.
  - 7) W przypadku, gdy zgodnie z obowiązującymi przepisami odszkodowanie za nieruchomość obejmuje obok wartości zabudowanego gruntu także wartość składników roślinnych lub innych naniesień na nim się znajdujących, to wydatek poniesiony na odszkodowanie za składniki roślinne nieruchomości również może być uznany za kwalifikowalny.
  - 8) Wydatki związane z adaptacją lub remontem budynku mogą być uznane za kwalifikowalne jedynie w przypadku, gdy jest to niezbędne dla realizacji projektu oraz zostanie opisane we wniosku o dofinansowanie i wskazane w umowie o dofinansowanie.
  - 9) Koszt budynków (lub innych naniesień) na nieruchomościach niezbędnych do realizacji inwestycji, które będą wyburzone (w przypadku naniesień zlikwidowane) w celu realizacji inwestycji, może stanowić wydatek kwalifikowany w projekcie.

7.4.1 Wydatki związane z nabyciem nieruchomości

- 1) Wydatki bezpośrednio związane z nabyciem nieruchomości (jeśli nabycie nieruchomości stanowi wydatek kwalifikowalny), takie jak wydatki poniesione w związku ze sporządzeniem dokumentacji geodezyjno-kartograficznej, wynagrodzenie rzeczoznawcy (np. wydatek związany ze sporządzeniem operatu szacunkowego) oraz opłaty notarialne mogą być uznane za kwalifikowalne.

- 2) W przypadku, gdy jedynie część wydatku poniesionego na nabycie nieruchomości może być uznana za kwalifikowalną, wydatki związane z nabyciem nieruchomości mogą być uznane za kwalifikowalne na następujących warunkach:
  - a) proporcjonalnie do udziału wydatku kwalifikowalnego na nabycie nieruchomości w całkowitym wydatku na nabycie nieruchomości - w przypadku wydatków związanych z nabyciem nieruchomości, których wysokość ustala się proporcjonalnie do wartości nieruchomości (np. opłaty notarialne),
  - b) w pełnej wysokości – w przypadku, gdy poniesienie wydatku było wyłącznie rezultatem wypełniania wymogów dotyczących realizacji PO (np. wydatki związane z wykonaniem operatu szacunkowego w przypadku, gdy w innych okolicznościach nie byłoby to wymagane).
- 3) Wydatki związane z uzyskaniem prawa dostępu do terenu budowy podczas realizacji projektu będą mogły być uznane za kwalifikowalne, jeżeli będą niezbędne do realizacji projektu.
- 4) Wydatki związane z odszkodowaniami za utracone zbiory i naprawą szkód, niezbędne wydatki związane z opłatami lub odszkodowaniami za czasowe zajęcie części nieruchomości w trakcie realizacji projektu oraz należności i opłaty roczne z tytułu wyłączenia gruntów z produkcji rolnej i leśnej oraz odszkodowania z tytułu przedwczesnego wyrębu drzewostanu w odniesieniu do gruntów leśnych, będą mogły być uznane za kwalifikowalne, jeżeli będą niezbędne do realizacji projektu.

7.5 Wydatki operacyjne

- 1) Wydatki operacyjne, czyli wydatki ponoszone w fazie eksploatacji inwestycji nie są kwalifikowalne, chyba że z zaakceptowanego przez właściwą instytucję wniosku o dofinansowanie wynika inaczej.
- 2) Przykładowo do wydatków operacyjnych, które nie mogą być uznane za kwalifikowalne zalicza się wydatki poniesione na wynagrodzenia dla pracowników zatrudnionych w eksploatacyjnej fazie inwestycji, wydatki na produkty podlegające szybkiemu zużyciu, wydatki na części zamienne, energię oraz środki chemiczne do wykorzystania podczas fazy eksploatacyjnej inwestycji.
- 3) Wydatki na sprawdzanie projektu i jego wyposażenia oraz na szkolenie personelu obsługującego infrastrukturę wytworzoną w ramach projektu, niezbędne dla realizacji projektu, mogą być uznane za kwalifikowalne w ramach właściwej kategorii wydatków, z którą są związane (m.in. roboty budowlane, sprzęt i wyposażenie).

8 Rozdział - Szczegółowe zasady kwalifikowalności wydatków dla Europejskiego Funduszu Społecznego

8.1 Zasięg geograficzny kwalifikowalności dla EFS

- 1) Projekty w ramach EFS są realizowane wyłącznie na terytorium kraju, z zastrzeżeniem pkt 2-5.
- 2) Projekty w ramach EFS są realizowane na obszarze objętym PO, przy czym projekty skierowane do osób w RPO obejmują osoby mające miejsce zamieszkania na terenie danego województwa.
- 3) IZ PO może zgodzić się, aby projekt był realizowany poza obszarem objętym PO, ale na terytorium Unii, pod warunkiem że spełnione są wszystkie następujące warunki:
  - a) projekt przynosi korzyść dla obszaru objętego PO,
  - b) obowiązki IZ PO / IP PO / IW PO w odniesieniu do zarządzania, kontroli i audytu, dotyczące projektów, są wypełniane przez te instytucje lub inne instytucje wskazane przez IZ PO / IP PO / IW PO spełniające wymogi w odniesieniu do zarządzania, kontroli i audytu dotyczące danego projektu,
  - c) jest to uzasadnione celem projektu, przy czym jest konieczne wyraźne uwzględnienie tego we wniosku o dofinansowanie (ze wskazaniem możliwie szczegółowo planowanego miejsca realizacji projektu) i przedstawienie odpowiedniego uzasadnienia.
- 4) IZ PO może zgodzić się, aby projekt był realizowany poza obszarem objętym programem oraz poza terytorium Unii, pod warunkiem że spełnione są wszystkie następujące warunki:
  - a) projekt przynosi korzyść dla obszaru objętego PO,
  - b) wydatki poniesione poza terytorium Unii nie przekraczają 3 % wartości PO lub – w przypadku programów wielofunduszowych – części PO współfinansowanej z EFS,
  - c) wydatki poniesione poza terytorium Unii nie przekraczają wartości określonej we wniosku o dofinansowanie projektu,
  - d) wydatki poniesione poza terytorium Unii dotyczą celu tematycznego, o którym mowa w artykule 3 ust 1 lit. a lub 3 ust 1 lit. c rozporządzenia EFS,
  - e) komitet monitorujący wyraził zgodę na projekt lub rodzaje projektów, których to dotyczy.

- 5) Wydatki poniesione przez partnerów ponadnarodowych, tj. takich, których siedziba mieści się poza granicami kraju, mogą zostać uznane za kwalifikowalne, o ile bez udziału tych partnerów cele projektu nie mogłyby zostać osiągnięte, przy czym w ramach RPO realizacja projektów w partnerstwie ponadnarodowym nie jest możliwa.

8.2 Kwalifikowalność uczestników projektu

- 1) Wsparcia w ramach projektu udziela się uczestnikom określonym we wniosku o dofinansowanie.
- 2) Każdy uczestnik jest kwalifikowalny, o ile można uzyskać jego dane osobowe lub dane podmiotu niezbędne do określenia wspólnych wskaźników produktu, o których mowa w załączniku nr 1 i 2 do rozporządzenia EFS, tj. m.in. płeć, status na rynku pracy, wiek, wykształcenie, NIP. Brak uzyskania wszystkich wymaganych danych, uniemożliwia traktowanie go jako uczestnika projektu²².
- 3) Z chwilą przystąpienia do projektu każdy uczestnik projektu podpisuje deklarację uczestnictwa w projekcie, która zawiera co najmniej:
  - a) wyrażenie woli uczestniczenia w projekcie,
  - b) oświadczenie uczestnika o spełnieniu kryteriów kwalifikowalności uprawniających do udziału w projekcie,
  - c) w przypadku uczestników projektu będących osobami fizycznymi – oświadczenie uczestnika projektu o przyjęciu przez niego do wiadomości informacji dotyczących przetwarzania jego danych osobowych,
  - d) datę i podpis uczestnika projektu lub jego opiekuna prawnego,
  - e) pouczenie o odpowiedzialności za składanie oświadczeń niezgodnych z prawdą,
  - f) zobowiązanie uczestnika projektu do przekazania informacji na temat sytuacji po opuszczeniu projektu, z zastrzeżeniem pkt 4.

Przez podpisanie deklaracji rozumie się również złożenie deklaracji w formie, o której mowa w pkt 4.

- 4) W przypadku gdy uzasadnia to zakres wsparcia udzielanego uczestnikom projektu, dopuszcza się możliwość sporządzania deklaracji uczestnictwa także w innych niż

---

²² Szczegółowe informacje dotyczące pomiaru wskaźników dotyczących uczestników projektów zawarto w *Wytycznych dot. monitorowania postępu rzeczowego programów operacyjnych 2014-2020*.

papierowa formach, w szczególności w formie elektronicznej lub telefonicznej. W takim przypadku należy:

- a) ustanowić procedury pozwalające na weryfikację wiarygodności danych zawartych w deklaracji uczestnictwa; w przypadku powstania sporu w przedmiocie złożenia deklaracji uczestnictwa ciężar udowodnienia, że taka deklaracja została złożona spoczywa na beneficjencie,
  - b) przestrzegać zasad bezpieczeństwa przetwarzania danych osobowych zgodnie z ustawą z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. z 2002 r. Nr 101, poz. 926, z późn. zm.),
  - c) zapewnić uprawnionym organom kontroli wgląd w przechowywane deklaracje uczestnictwa i umożliwić weryfikację prawdziwości zebranych danych.
- 5) Przystąpienie uczestnika do projektu następuje przed udzieleniem pierwszej formy wsparcia tej osobie lub podmiotowi.

8.3 Podstawowe zasady konstruowania budżetu projektu finansowanego ze środków EFS

- 1) W ramach projektów współfinansowanych z EFS koszty projektu są przedstawiane we wniosku o dofinansowanie w formie budżetu zadaniowego. Dodatkowo w załączniku do wniosku o dofinansowanie wykazywany jest szczegółowy budżet ze wskazaniem kosztów jednostkowych, który jest podstawą do oceny kwalifikowalności wydatków projektu na etapie oceny wniosku o dofinansowanie.
- 2) Budżet zadaniowy obejmuje przedstawienie kosztów kwalifikowalnych w podziale na koszty bezpośrednie i koszty pośrednie, o których mowa w Podrozdziale 8.4.
- 3) IZ PO zapewnia, że w ramach kosztów bezpośrednich we wniosku o dofinansowanie wykazywane są zadania merytoryczne²³ w ramach projektu, wraz z odpowiednim limitem kosztów, które zostaną poniesione na ich realizację. Poniżej przedstawiono przykładowe zadania w ramach kosztów bezpośrednich:
  - a) realizacja szkoleń,
  - b) studia podyplomowe,
  - c) staże,

---

²³ Zadanie merytoryczne to szereg powiązanych ze sobą działań zmierzających bezpośrednio do realizacji celu projektu. Zadania merytorycznego nie stanowią pojedyncze wydatki, np. usługa cateringowa, hotelowa i trenerska.

- d) zatrudnienie subsydiowane,
  - e) upowszechnienie i promocja alternatywnych i elastycznych form zatrudnienia,
  - f) rozwój systemów informatycznych,
  - g) przygotowanie publikacji.
- 4) Limit kosztów bezpośrednich w ramach budżetu zadaniowego na etapie wnioskowania o środki powinien wynikać ze szczegółowej kalkulacji kosztów jednostkowych wykazanej w załączniku do wniosku o dofinansowanie, tj. szczegółowym budżecie projektu.
  - 5) Koszty bezpośrednie w ramach projektu powinny zostać oszacowane należycie z poszanowaniem warunków i procedur kwalifikowalności określonych w *Wytocznych* lub wytycznych programowych, w szczególności z uwzględnieniem w budżecie projektu stawek rynkowych. Potwierdzenie należytego szacowania kosztów przedstawiane jest w przypadku gdy odpowiednie zobowiązanie przyjęto na etapie negocjacji wniosku o dofinansowanie.
  - 6) W przypadku przedsięwzięć finansowanych lub planowanych do sfinansowania z kilku źródeł finansowania, w tym publicznego i / lub prywatnego, z funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności oraz z innych źródeł, w budżecie projektu wskazuje się i uzasadnia źródła finansowania wykazując racjonalność i efektywność wydatków oraz brak podwójnego-finansowania.
  - 7) We wniosku o dofinansowanie wskazywana jest forma zaangażowania i szacunkowy wymiar czasu pracy personelu projektu (etat / liczba godzin) niezbędny do realizacji zadania/zadań, co stanowi podstawę do oceny kwalifikowalności wydatków personelu projektu na etapie wyboru projektu.
  - 8) We wniosku o dofinansowanie wskazywane są kluczowe osoby zaangażowane w realizację projektu. Właściwa instytucja oceniająca projekt ma prawo wymagać potwierdzenia kwalifikacji ww. osób, w szczególności poprzez ich życiorysy. Stanowi to podstawę do oceny potencjału beneficjenta i kwalifikowalności wydatków na etapie wyboru projektu.
  - 9) Przy rozliczaniu poniesionych wydatków nie można przekroczyć łącznej kwoty wydatków kwalifikowalnych w ramach projektu, wynikającej z zatwierdzonego wniosku o dofinansowanie projektu. Ponadto obowiązują limity wydatków wskazane w odniesieniu do każdego zadania w budżecie projektu w zatwierdzonym wniosku o dofinansowanie, z uwzględnieniem pkt 4, przy czym poniesione wydatki nie muszą być zgodne ze szczegółowym budżetem projektu, przedkładanym na etapie wyboru projektu. IZ PO rozlicza beneficjenta ze zrealizowanych zadań w ramach projektu.

- 10) Dopuszczalne jest dokonywanie przesunięć w budżecie projektu określonym w zatwierdzonym na etapie podpisania umowy o dofinansowanie wniosku o dofinansowanie projektu w oparciu o zasady określone przez IZ w danym PO.

8.4 Koszty pośrednie w projektach finansowanych z EFS

- 1) Koszty pośrednie stanowią koszty administracyjne związane z realizacją projektu, w szczególności:
- a) koszty koordynatora lub kierownika projektu lub innej osoby mającej za zadanie koordynowanie lub zarządzanie projektem oraz innego personelu bezpośrednio zaangażowanego w zarządzanie projektem i jego rozliczanie, o ile jego zatrudnienie jest niezbędne dla realizacji projektu, w tym w szczególności koszty wynagrodzenia tych osób oraz koszty związane z wdrażaniem polityki równych szans przez te osoby,
  - b) koszty zarządu (koszty wynagrodzenia osób uprawnionych do reprezentowania jednostki, których zakresy czynności nie są przypisane wyłącznie do projektu, np. kierownik jednostki),
  - c) koszty personelu obsługowego (obsługa kadrowa, finansowa, administracyjna, sekretariat, kancelaria, obsługa prawna) na potrzeby funkcjonowania jednostki,
  - d) koszty obsługi księgowej (koszty wynagrodzenia osób księgujących wydatki w projekcie, w tym koszty zlecenia prowadzenia obsługi księgowej biura rachunkowego),
  - e) koszty utrzymania powierzchni biurowych (czynsz, najem, opłaty administracyjne) związanych z obsługą administracyjną projektu,
  - f) wydatki związane z otwarciem lub prowadzeniem wyodrębnionego na rzecz projektu subkonta na rachunku bankowym lub odrębnego rachunku bankowego,
  - g) działania informacyjno-promocyjne związane z realizacją projektu (np. zakup materiałów promocyjnych i informacyjnych, zakup ogłoszeń prasowych)²⁴,
  - h) amortyzacja lub zakup aktywów (sprzętu, mebli i wartości niematerialnych i prawnych) używanych na potrzeby personelu, o którym mowa w lit. a - d,
  - i) opłaty za energię elektryczną, ciepłą, gazową i wodę, opłaty przesyłowe, opłaty za odprowadzanie ścieków w zakresie związanym z obsługą administracyjną projektu,

---

²⁴ O ile nie są celem projektu i tym samym nie stanowią zadania merytorycznego.

- j) koszty usług pocztowych, telefonicznych, internetowych, kurierskich związanych z obsługą administracyjną projektu,
  - k) koszty usług powielania dokumentów związanych z obsługą administracyjną projektu,
  - l) koszty materiałów biurowych i artykułów piśmienniczych związanych z obsługą administracyjną projektu,
  - m) koszty ubezpieczeń majątkowych,
  - n) koszty ochrony,
  - o) koszty sprzątnięcia pomieszczeń związanych z obsługą administracyjną projektu, w tym środki do utrzymania ich czystości oraz dezynsekcję, dezynfekcję, deratyzację tych pomieszczeń,
  - p) koszty zabezpieczenia prawidłowej realizacji umowy.
- 2) Koszty pośrednie są niekwalifikowalne w przypadku projektów realizowanych przez instytucje, które pełnią funkcje w systemie wdrażania programów współfinansowanych z EFS, tj. IZ PO, IP PO, IW PO.
- 3) W ramach kosztów pośrednich nie są wykazywane żadne wydatki objęte *cross-financingiem* w projekcie.
- 4) Niedopuszczalna jest sytuacja, w której koszty pośrednie, o których mowa w pkt 1, zostaną wykazane w ramach kosztów bezpośrednich. Oznacza to, że podmiot dokonujący oceny kwalifikowalności na etapie wyboru projektu ma obowiązek zweryfikować, czy w ramach zadań określonych w budżecie projektu (w kosztach bezpośrednich) nie zostały wykazane koszty, które stanowią koszty pośrednie. Dodatkowo, na etapie realizacji projektu podmiot zatwierdzający wniosek o płatność weryfikuje, czy w zestawieniu poniesionych wydatków bezpośrednich załączanym do wniosku o płatność, nie zostały wykazane wydatki pośrednie określone w pkt 1.
- 5) Koszty pośrednie rozliczane są ryczałtem, zgodnie z poniższymi wskaźnikami:
- a) 25 % kosztów bezpośrednich – w przypadku projektów o wartości do 1 mln zł włącznie,
  - b) 20 % kosztów bezpośrednich – w przypadku projektów o wartości powyżej 1 mln zł do 2 mln zł włącznie,
  - c) 15 % kosztów bezpośrednich – w przypadku projektów o wartości powyżej 2 mln zł do 5 mln zł włącznie,
  - d) 10 % kosztów bezpośrednich – w przypadku projektów o wartości przekraczającej

5 mln zł

- z zastrzeżeniem pkt 6.

- 6) W przypadku projektów dofinansowanych z Funduszu Pracy realizowanych przez powiatowe urzędy pracy na podstawie przepisów ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2013 r. poz. 674, z późn. zm.), ryczałt kosztów pośrednich jest określany przez beneficjenta we wniosku o dofinansowanie i wynosi nie więcej niż 3% kosztów bezpośrednich projektu.
- 7) Podstawa wyliczenia limitu kosztów pośrednich rozliczanych ryczałtem ulega pomniejszeniu (poprzez pomniejszenie wartości kosztów bezpośrednich) o:
  - a) wartość wydatków poniesionych przez partnerów ponadnarodowych w przypadku ponoszenia wydatków przez partnerów ponadnarodowych w projektach współpracy ponadnarodowej, zgodnie z Podrozdziałem 8.11,
  - b) wartość stawek jednostkowych, o których mowa w podrozdziale 8.6.1, o ile ww. stawki jednostkowe zostały określone z uwzględnieniem kosztów pośrednich.
- 8) Wskaźnik kosztów, o którym mowa w pkt 5 i 6, jest wskazany w umowie o dofinansowanie. Wskaźnik ten jest podstawą do rozliczania kosztów pośrednich we wnioskach o płatność w zależności od wysokości przedstawianych do rozliczenia wydatków bezpośrednich, zgodnych z budżetem projektu. Wskaźnik podlega weryfikacji zarówno na etapie oceny wniosku o dofinansowanie, jak i końcowego rozliczenia projektu.
- 9) Koszty pośrednie rozliczone ryczałtem są traktowane jako wydatki poniesione. Nie ma obowiązku zbierania ani opisywania dokumentów księgowych w ramach projektu na potwierdzenie poniesienia wydatków, które zostały wykazane jako wydatki pośrednie, w związku z tym dokumenty te nie podlegają kontroli na miejscu.
- 10) Na wysokość kosztów pośrednich rozliczanych ryczałtem mają wpływ nie tylko koszty bezpośrednio wykazane we wnioskach o płatność, lecz również wszelkiego rodzaju pomniejszenia, które są dokonywane w ramach projektu (np. w związku z szacunkowym budżetem lub korektami finansowymi).
- 11) IZ PO może zdecydować o niekwalifikowalności kosztów pośrednich dla danego typu projektów, o ile zostanie to wskazane w SZOP.
- 12) Pkt 1-11 nie mają zastosowania w przypadku kosztów pośrednich rozliczanych w projektach współfinansowanych przez EFRR z zastosowaniem zasady elastyczności, o której mowa w podrozdziale 6.18

8.5 Zlecenie zadań merytorycznych w projektach finansowanych ze środków EFS

- 1) Zlecenie zadania merytorycznego oznacza powierzenie wykonawcom realizacji całości działań przewidzianych w ramach danego zadania lub istotnej ich części, np. zlecenie usługi szkoleniowej. Jako zlecenie zadania merytorycznego nie należy rozumieć zakupu dóbr i usług np. cateringowych lub hotelowych, czy zaangażowania trenera do przeprowadzenia szkolenia.
- 2) Wydatki związane ze zlecaniem zadań merytorycznych lub istotnej ich części w ramach projektu mogą stanowić wydatki kwalifikowalne pod warunkiem, że beneficjent wskaże we wniosku o dofinansowanie projektu zadania, które zamierza zlecać wykonawcom i wniosek w takiej formie zostanie zatwierdzony przez podmiot będący stroną umowy. Wartość wydatków związanych ze zlecaniem zadań merytorycznych lub istotnej ich części w ramach projektu może stanowić więcej niż 30% wartości projektu wyłącznie, o ile jest to uzasadnione specyfiką projektu i zostało wskazane we wniosku o dofinansowanie projektu zatwierdzonym przez właściwą instytucję będącą stroną umowy.
- 3) Faktyczną realizację zleconego zadania merytorycznego należy udokumentować zgodnie z umową zawartą z wykonawcą, np. poprzez pisemny protokół odbioru zadania, przyjęcia wykonanych prac, itp.

8.6 Pozostałe uproszczone metody rozliczania wydatków w projektach finansowanych ze środków EFS

- 1) W projektach EFS możliwe jest stosowanie następujących uproszczonych metod rozliczania wydatków:
  - a) stawki jednostkowe,
  - b) kwoty ryczałtowe,
- 2) W przypadku projektów, w których wartość dofinansowania z wkładu publicznego nie przekracza wyrażonej w PLN równowartości 50.000 EUR²⁵, stosowanie jednej z uproszczonych metod rozliczania wydatków, o których mowa w pkt 1, jest obowiązkowe w stosunku do całości dofinansowania z wkładu publicznego pomniejszonego o dofinansowanie z wkładu publicznego na pokrycie kosztów pośrednich, o których mowa w Podrozdziale 8.4.

---

²⁵ Do przeliczenia ww. kwoty na PLN należy stosować miesięczny obrachunkowy kurs wymiany stosowany przez KE, aktualny na dzień złożenia wniosku o dofinansowanie projektu.

- 3) Koszty bezpośrednie rozliczane ryczałtem nie mogą dotyczyć zadań, których całość bądź istotna część dotyczy zadań zleconych, o których mowa w Podrozdziale 8.5.

8.6.1 Stawki jednostkowe

- 1) Możliwość rozliczania kosztów stawkami jednostkowymi dotyczy wyłącznie typów usług wskazanych w *Wytycznych*, wytycznych programowych lub aktach delegowanych KE (zgodnie z art. 14 ust. 1 rozporządzenia EFS).
- 2) W przypadku stosowania stawek jednostkowych wynikających z aktów delegowanych Komisji Europejskiej, podstawą do refundacji wydatków jest weryfikacja, czy kwota środków została należycie wyliczona w stosunku do rzeczywiście osiągniętych rezultatów. Wysokość stawek, ani sposób ich wyliczenia, nie podlegają kontroli.
- 3) W przypadku stosowania stawek jednostkowych wyliczonych na podstawie metodologii, o której mowa w podrozdziale 6.6 pkt 1 lit. a, weryfikacja wydatków odbywa się w sposób opisany w ww. podrozdziale .
- 4) Stawka jednostkowa może obejmować zarówno koszty bezpośrednie, jak i pośrednie lub wyłącznie koszty bezpośrednie. W przypadku określenia jej z uwzględnieniem dwóch kategorii kosztów, koszty pośrednie rozliczane ryczałtem są niekwalifikowalne.
- 5) Stawka jednostkowa może podlegać indeksacji pod kątem dostosowania do poziomu kosztów rynkowych w oparciu o wskaźniki makroekonomiczne zgodnie z metodologią przyjętą dla danej stawki przez IZ PO.
- 6) W przypadku rozliczania kosztu danej usługi stawkami jednostkowymi, w budżecie projektu we wniosku o dofinansowanie projektu wykazuje się usługi objęte stawkami jednostkowymi i dokonuje się dla nich wyliczenia wydatku kwalifikowalnego poprzez przemnożenie ustalonej stawki dla danej usługi przez liczbę usług wskazanych w projekcie.
- 7) Rozliczanie kosztów na podstawie stawki jednostkowej jest dokonywane we wniosku o płatność według ustalonej stawki w zależności od faktycznie wykonanej liczby usług w stosunku do założeń zawartych w zatwierdzonym wniosku o dofinansowanie , zgodnie z warunkami określonymi w umowie o dofinansowanie projektu.
- 8) Należy udokumentować faktyczne wykonanie liczby usług objętych stawką jednostkową, które zostały wykazane we wniosku o płatność. W przeciwnym przypadku wydatek jest niekwalifikowalny.

8.6.2 Kwoty ryczałtowe

- 1) Kwotą ryczałtową jest kwota uzgodniona za wykonanie określonego w projekcie działania lub działań na etapie zatwierdzenia projektu do realizacji.
- 2) W przypadku podjęcia decyzji o rozliczaniu kosztów kwotami ryczałtowymi, wydatki projektu przedstawia się w szczegółowym budżecie projektu w podziale na zadania (jeśli w ramach projektu realizowanych będzie kilka zadań).
- 3) W przypadku rozliczania projektu za pomocą kwot ryczałtowych koszty pośrednie, rozumiane jako odrębna kategoria kosztów, nie przysługują chyba że nie zostały uwzględnione w ramach kwoty ryczałtowej. W przypadku uwzględniania kosztów pośrednich w ramach kwoty ryczałtowej sposób kalkulacji tych kosztów powinien być zgodny z zapisami podrozdziału 8.4.
- 4) Zatwierdzając projekt do realizacji, właściwa instytucja będąca stroną umowy uzgadnia z beneficjentem warunki kwalifikowalności kosztów, w szczególności ustala dokumenty, na podstawie których zostanie dokonane rozliczenie projektu oraz – jeżeli specyfika projektu na to pozwala – dokonuje podziału kosztów na kilka kwot ryczałtowych.
- 5) W ramach kwoty ryczałtowej wydatki objęte *cross-financingiem* wykazywane są we wniosku o płatność do wysokości limitu określonego w zatwierdzonym wniosku o dofinansowanie projektu.
- 6) Rozliczanie kosztów na podstawie kwoty ryczałtowej jest dokonywane we wniosku o płatność w zależności od wykonanych działań oraz osiągniętych wskaźników produktu i rezultatu bezpośredniego w ramach projektu - w stosunku do założeń zawartych w zatwierdzonym wniosku o dofinansowanie projektu, zgodnie z warunkami określonymi w umowie o dofinansowanie.

8.7 Zasada elastyczności (ang. *joint support from the funds – cross-financing*) w projektach finansowanych ze środków EFS

- 1) W przypadku projektów współfinansowanych z EFS wydatki objęte zasadą elastyczności są niekwalifikowalne, chyba że co innego wynika z PO lub SZOP.
- 2) Zasada elastyczności w ramach projektów współfinansowanych z EFS może dotyczyć wyłącznie takich kategorii wydatków, których poniesienie wynika z potrzeby realizacji danego projektu i stanowi logiczne uzupełnienie działań w ramach programu, w

szczegółności w związku z zapewnieniem realizacji zasady równości szans a zwłaszcza potrzeb osób niepełnosprawnych.

- 3) W przypadku projektów współfinansowanych z EFS *zasada elastyczności* może dotyczyć zakupu nieruchomości i infrastruktury, przy czym poprzez infrastrukturę rozumie się elementy nieprzenośne, na stałe przytwierdzone do nieruchomości.
- 4) Zakup środków trwałych, za wyjątkiem zakupu nieruchomości i infrastruktury, nie stanowi zakupu w ramach *zasady elastyczności*.
- 5) Zatwierdzenie projektu współfinansowanego z EFS zakładającego ponoszenie wydatków w ramach *zasady elastyczności* wymaga pozytywnej opinii komitetu monitorującego PO. Ww. opinia może dotyczyć jednego projektu lub określonej grupy projektów.

8.8 Dodatki lub wynagrodzenia wypłacane przez stronę trzecią w projektach finansowanych ze środków EFS

- 1) Dodatki lub wynagrodzenia wypłacane przez stronę trzecią na rzecz uczestników danego projektu, np. wkład wnoszony przez pracodawcę w przypadku szkoleń dla przedsiębiorców w formie wynagrodzenia pracownika skierowanego na szkolenie i poświadczone beneficjentowi są kwalifikowalne pod warunkiem, że zostały one poniesione zgodnie z przepisami krajowymi, z uwzględnieniem zasad wynikających z ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości.
- 2) Wysokość wkładu wynikającego z dodatków lub wynagrodzeń wypłacanych przez stronę trzecią na rzecz uczestników projektu musi wynikać z dokumentacji księgowej podmiotu wypłacającego i może podlegać kontroli. Wysokość wkładu powinna odnosić się wyłącznie do okresu, w którym uczestnik projektu uczestniczy we wsparciu, z zastrzeżeniem, iż za ten okres przysługuje mu jednocześnie dodatek lub wynagrodzenie.
- 3) Wkład, o którym mowa w pkt 1, rozliczany jest na podstawie oświadczenia składanego przez podmioty wypłacające, przy czym oświadczenie to powinno pozwalać na identyfikację poszczególnych uczestników projektu oraz wysokości wkładu w odniesieniu do każdego z nich.
- 4) W ramach dodatków lub wynagrodzeń wypłacanych przez stronę trzecią, wpłaty dokonywane przez stronę trzecią zgodnie z ustawą z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych na PFRON nie są wydatkiem kwalifikowalnym.

8.9 Reguła proporcjonalności w projektach finansowanych ze środków EFS

- 1) IZ PO zobowiązuje beneficjenta w umowie o dofinansowanie projektu do jego realizacji w kształcie określonym i zatwierdzonym we wniosku o dofinansowanie, z uwzględnieniem trwałości rezultatów projektu.
- 2) Reguła proporcjonalności dotyczy rozliczenia projektu pod względem finansowym w zależności od stopnia osiągnięcia założeń merytorycznych określonych we wniosku o dofinansowanie projektu. W związku z powyższym:
  - a) w przypadku niespełnienia kryterium zatwierdzonego przez komitet monitorujący PO dla danego projektu – właściwa instytucja będąca stroną umowy może uznać wszystkie lub odpowiednią część wydatków dotychczas rozliczonych w ramach projektu za niekwalifikowalne,
  - b) w przypadku nieosiągnięcia celu projektu²⁶ – wysokość wydatków w dotychczas zatwierdzonych wnioskach o płatność może zostać proporcjonalnie zmniejszona, co jednocześnie oznacza odpowiednie obniżenie kwoty dofinansowania określonej w umowie o dofinansowanie; wysokość zmniejszenia dofinansowania uzależniona jest od stopnia niezrealizowania celu projektu; zmniejszenie dofinansowania dotyczy wydatków związanych z tym zadaniem merytorycznym (zadaniami merytorycznymi), którego założenia nie zostały osiągnięte i kosztów pośrednich; stopień nieosiągnięcia założeń projektu określany jest przez właściwą instytucję będącą stroną umowy.
- 3) Reguła proporcjonalności weryfikowana jest przez właściwą instytucję będącą stroną umowy według stanu na zakończenie realizacji projektu na etapie weryfikacji końcowego wniosku o płatność.
- 4) Zastosowanie reguły proporcjonalności ma miejsce pod warunkiem, że nieosiągnięcie założeń merytorycznych projektu wynika z przyczyn leżących po stronie beneficjenta. Podczas ustalania stopnia nieosiągnięcia założeń merytorycznych projektu właściwa instytucja będąca stroną umowy bierze pod uwagę m.in.: stopień winy lub niedochowania należytej staranności przez beneficjenta skutkujące nieosiągnięciem ww. założeń, charakter kryterium, okoliczności zewnętrzne mające na to wpływ, w szczególności

---

²⁶ Wyrażonego wskaźnikami produktu lub rezultatu bezpośredniego w zależności od założeń wskazanych w zatwierdzonym wniosku o dofinansowanie projektu. Reguła proporcjonalności nie obejmuje rezultatów miękkich projektu.

opóźnienia ze strony podmiotu będącego stroną umowy w zawarciu umowy lub przekazywaniu środków na finansowanie projektu.

- 5) Właściwa instytucja będąca stroną umowy o dofinansowanie projektu może odstąpić od rozliczenia projektu zgodnie z regułą proporcjonalności lub obniżyć wysokość środków tej regule podlegających, jeśli beneficjent o to wnioskuje i należycie uzasadni przyczyny nieosiągnięcia założeń, w szczególności wykaże swoje starania zmierzające do osiągnięcia założeń projektu.
- 6) Reguła proporcjonalności nie ma zastosowania w przypadku wystąpienia siły wyższej.
- 7) W przypadku projektów partnerskich sposób egzekwowania przez beneficjenta od partnerów projektu skutków wynikających z zastosowania reguły proporcjonalności z powodu nieosiągnięcia założeń projektu z winy partnera reguluje umowa partnerska.

8.10 Projekty grantowe

- 1) Zasady realizacji projektów grantowych określa ustawa wdrożeniowa oraz umowa o dofinansowanie projektu.
- 2) Granty mogą być uznane za kwalifikowalne, o ile:
  - a) grantobiorcy zostali wybrani w sposób przejrzysty, zgodnie z zasadami wynikającymi z ustawy wdrożeniowej,
  - b) wydatki ponoszone przez grantobiorców zostały faktycznie poniesione w okresie kwalifikowalności wydatków,
  - c) wydatki ponoszone przez grantobiorców są zgodne z obowiązującymi przepisami prawa krajowego i unijnego,
  - d) wydatki ponoszone przez grantobiorców zostały dokonane w sposób oszczędny, tzn. niezawyżony w stosunku do średnich cen i stawek rynkowych i spełniający wymogi efektywnego zarządzania finansami w oparciu o zasadę dążenia do uzyskania założonych efektów przy jak najniższej kwocie wydatku (relacja nakład/rezultat),
  - e) wydatki ponoszone przez grantobiorców spełniają pozostałe warunki kwalifikowalności określone w *Wytycznych*, o ile tak określono w umowie o dofinansowanie grantu.

8.11 Projekty innowacyjne i ponadnarodowe

- 1) Projekty innowacyjne i ponadnarodowe są realizowane wyłącznie w ramach krajowego PO.
- 2) Wydatki związane z nawiązaniem partnerstwa ponadnarodowego są kwalifikowalne, o ile jest to zgodne z wnioskiem o dofinansowanie.
- 3) Partnerzy ponadnarodowi ponoszą koszty własne, niefinansowane w ramach projektu, proporcjonalnie do uzyskanych korzyści wynikających z nawiązanej współpracy, natomiast budżet wniosku o dofinansowanie uwzględnia jedynie koszty współpracy ponadnarodowej, które są finansowane w ramach projektu.
- 4) Wydatki ponoszone przez partnerów ponadnarodowych mogą być uznane za kwalifikowalne wyłącznie jeśli jest to uzasadnione celem realizacji projektu i zgodne z wnioskiem o dofinansowanie.
- 5) Koszty pośrednie partnera ponadnarodowego są niekwalifikowalne.

8.12 Działania finansowane zgodnie z programem „Uczenie się przez całe życie”

- 1) Do realizacji działań przez Narodową Agencję dla programu Erasmus+ w ramach projektów współfinansowanych z EFS w ramach programu krajowego, stosuje się warunki i procedury określone dla programu Erasmus+
- 2) Do przeliczenia stawek mających zastosowanie w programie Erasmus+ stosuje się miesięczny obrachunkowy kurs wymiany Komisji Europejskiej aktualny na dzień ogłoszenia naboru do tego programu.

9 Załącznik 1 - Zalecenia i rekomendacje dotyczące przeprowadzania postępowań o udzielenie zamówień publicznych na dostawy i usługi

- 1) W trakcie przeprowadzania postępowania o udzielenie zamówienia stosuje się wewnętrzne procedury Beneficjenta dotyczące udzielania zamówień publicznych opracowane w postaci np. instrukcji wewnętrznych, regulaminów. Procedury te uwzględniają wszystkie etapy postępowania wraz ze wskazaniem poszczególnych czynności oraz stanowisk odpowiedzialnych za ich realizację.
- 2) W odniesieniu do najbardziej ryzykownych postępowań²⁷, jak również w przypadku centralnych zakupów²⁸, zaleca się opracowanie szczegółowego planu prac, którego celem jest prawidłowa i sprawna realizacja zamówienia. Plan prac powinien zostać opracowany w początkowym stadium realizacji projektu przed przeprowadzeniem postępowań i powinien zawierać terminy dla każdego etapu, tj.:
  - a) przygotowanie dokumentacji dotyczącej zamówienia, w tym opracowanie opisu przedmiotu zamówienia,
  - b) wszczęcie procedury udzielenia zamówienia ,
  - c) przeprowadzenie procedury udzielenia zamówienia ,
  - d) zawarcie umowy,
  - e) realizacja zamówienia,
  - f) odbiór zamówienia udokumentowany protokołami odbioru,
  - g) weryfikacja faktur wystawionych przez wykonawcę.

Minimalny wymagany zakres planu prac zawiera informacje o procedurze udzielenia zamówienia, terminie rozpoczęcia i zakończenia każdego etapu/zadania wraz ze wskazaniem osób odpowiedzialnych za wykonanie danego zadania. W celu zapewnienia ścieżki audytu należy zarchiwizować plan prac wraz z dokumentacją projektu.

- 3) W celu uzyskania najbardziej konkurencyjnych ofert oraz mając na uwadze zakaz dzielenia zamówień, w przypadku beneficjentów będących jednostkami centralnymi i realizującymi projekt przy pomocy jednostek terenowych/lokalnych , zaleca się

---

²⁷ Ryzyko należy oceniać z uwzględnieniem np. następujących czynników: wartość zamówienia, terminy wynikające z harmonogramu projektu, dostępność potencjalnych oferentów, wykonalność zamówienia, poziom skomplikowania przedmiotu zamówienia, kwestie logistyczne itp.

²⁸ „Centralne zakupy” w rozumieniu niniejszego dokumentu oznaczają zakupy dokonywane na poziomie centralnym przez beneficjenta realizującego projekt przy pomocy jednostek terenowych/lokalnych.

przeprowadzenie postępowania o udzielanie zamówień publicznych na poziomie centralnym, chyba że istnieją przesłanki uzasadniające przyjęcie innego trybu postępowania. Decyzja o zamówieniu zdecentralizowanym może zostać podjęta pod warunkiem analizy obu metod zakupów wykazującej korzyści finansowe i konkurencyjność na rzecz drugiego rozwiązania. Wystąpienie ww. przesłanek powinno zostać udokumentowane w postaci oszacowania i porównania korzyści i kosztów związanych z wyborem obydwu metod zakupu: centralnego i zdecentralizowanego.

- 4) Szacując wartość zamówienia należy bazować na aktualnie funkcjonujących na rynku cenach zamawianych dóbr. W tym celu należy przeprowadzić rozeznanie rynku wśród co najmniej trzech potencjalnych wykonawców danego zamówienia. W przypadku gdy na rynku nie istnieje trzech potencjalnych wykonawców, należy przedstawić uzasadnienie wskazujące na obiektywne przesłanki potwierdzające ten fakt. Szacując wartość zamówienia można również bazować na podobnych zamówieniach przeprowadzonych w terminie wskazanym w art. 35 ust. 1 ustawy Pzp, jeśli ich wykonawcy zostali wybrani w procedurze konkurencyjnej. Dokumenty dotyczące sposobu oszacowania wartości zamówienia powinny zostać zarchiwizowane łącznie z dokumentacją tego zamówienia.
- 5) Oszacowana wartość zamówienia powinna być ważna w chwili publikacji ogłoszenia o zamówieniu, zgodnie z art. 35 ustawy Pzp. Jeżeli po ustaleniu wartości zamówienia nastąpi zmiana okoliczności mających wpływ na ustaloną już wartość zamówienia beneficjent przed wszczęciem postępowania zobowiązany jest dokonać ponownego oszacowania jego wartości. Sposób oszacowania wartości zamówienia powinien zostać udokumentowany przez beneficjenta.
- 6) Na każdym etapie realizacji zamówienia należy zapewnić odpowiedni potencjał kadrowy wystarczający do wykonania przewidzianych zadań.
- 7) Należy nadzorować sposób realizacji zamówienia i protokołować sposób jego odbioru. W tym celu zaleca się stosowanie procedur wewnętrznych, określających sposób realizacji i odbioru zamówienia, w tym odpowiedzialność oraz zadania i terminy po stronie beneficjenta oraz wzory dokumentów (w szczególności wzór protokołu odbioru przedmiotu zamówienia, który pozwala m.in. na sprawdzenie, czy wszystkie elementy zamówienia zostały zrealizowane zgodnie z zapisami umowy).

10 Załącznik 2 - Obliczanie kosztu kwalifikowalnego w przypadku nieruchomości

Obliczanie kosztu kwalifikowalnego :

aby obliczyć maksymalną wysokość kosztu kwalifikowalnego nieruchomości, należy posłużyć się następującą metodą:

- Zsumowując wszystkie koszty kwalifikowalne oprócz kosztów zakupu nieruchomości – otrzymujemy wielkość „a”.
- Koszt kwalifikowalny ogółem stanowi niewiadomą „x”.
- Wiemy, że 90 % kosztu kwalifikowalnego ogółem stanowi koszt kwalifikowalny bez kosztów nieruchomości, stąd:

$$a = 0,9 x$$

$$x = a/0,9$$

- Najwyżej 10 % tak otrzymanego kosztu kwalifikowalnego ogółem może stanowić koszt zakupu nieruchomości.

Przykład: W ramach projektu zakupiona nieruchomość zostanie przeznaczona pod budowę drogi. Nieruchomość ta będzie niezbędna dla wdrażania i realizacji projektu, tak więc koszt jej zakupu będzie kosztem kwalifikowalnym. Koszt zakupu nieruchomości wynosi 50 000 pln, a całkowite koszty kwalifikowalne projektu (bez kosztów nieruchomości) wynoszą 180 000 pln. Należy obliczyć koszt kwalifikowalny nieruchomości, który jest objęty limitem 10% całkowitych kosztów kwalifikowalnych projektu.

1. Obliczamy całkowity koszt kwalifikowalny projektu:

$$a = 0,9x$$

$$\text{dla } a = 180\ 000$$

$$0,9x = 180\ 000$$

$$x = 180\ 000:0,9$$

$$x = 200\ 000$$

2. Obliczamy wysokość kosztów kwalifikowalnych zakupu nieruchomości (wyliczamy 10 % całkowitego kosztu kwalifikowalnego projektu i otrzymujemy wysokość kosztów kwalifikowalnych zakupu nieruchomości):

$$200\ 000 * 10\% = 20\ 000$$

Koszt kwalifikowalny nieruchomości może wynosić max. 20 000 pln. Pozostała część wartości nieruchomości stanowi wydatek niekwalifikowany.